

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra informatiky

Přístup učitelů k tvorbě výukové
prezentace

Teachers approach to creating
educational presentations

Bakalářská práce

Vypracovala: Bc. Jitka Františka Vajnerová

Vedoucí práce: Mgr. Michala Kotlasová

České Budějovice 2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jitka Františka VAJNEROVÁ**

Osobní číslo: **P14862**

Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Informační technologie a e-learning**

Název tématu: **Přístup učitelů k tvorbě výukové prezentace**

Zadávací katedra: **Katedra informatiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je zjistit, jaký přístup volí učitelé v případě tvorby výukových prezentací, jaké strategie a nástroje k jejich tvorbě využívají. V teoretické části studentka provede analýzu hotových výukových prezentací z hlediska správnosti a zpracování informací. Prezentace budou čerpány z dostupných portálů pro sdílení výukových materiálů (např. veskole.cz, dumy.cz). Součástí analýzy bude popis, jakým způsobem jsou informace reprezentovány a zprostředkovány. V praktické části studentka dále zjistí, jaké strategie učitelé při vytváření prezentací uplatňují. Výzkum bude realizován dotazníkovým šetřením, eventuálně pomocí rozhovorů, v případě nutnosti konkretizace odpovědí.

Rozsah grafických prací: CD ROM

Rozsah pracovní zprávy: 40

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

1. Gavora, P. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.
2. Chrástka, M. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
3. Perron, B. E. a A. G. STEARNS. A Review of a Presentation Technology: Prezi. Research on Social Work Practice [online]. 2011-04-08, vol. 21, issue 3, s. 376-377 [cit. 2014-05-30]. DOI: 10.1177/1049731510390700. Dostupné z: <http://rsw.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/1049731510390700>
4. Klatovský, K. a P. Navrátil. Microsoft PowerPoint 2007 nejen pro školy. Vyd. 1. Kralice na Hané: Computer Media, c2007, 72 s. ISBN 978-80-86686-87-5.
5. Duarte, N. Slajdologie: tajemství tvorby skvělých prezentací. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012, 270 s. ISBN 978-80-265-0009-4.
6. Bartsch, R. A. a K. M. Cobern. Effectiveness of PowerPoint presentations in lectures. Computers. 2003, vol. 41, issue 1, s. 77-86. DOI: 10.1016/S0360-1315(03)00027-7. Dostupné z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0360131503000277>

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Michala Kotlasová

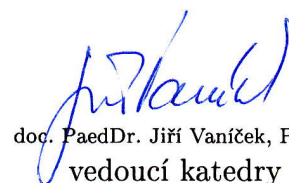
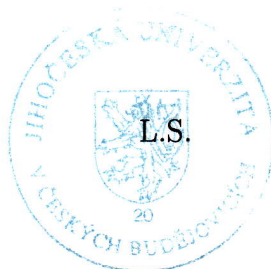
Katedra informatiky

Datum zadání bakalářské práce: 27. dubna 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: 28. dubna 2017

Mgr. Michal Vančura, Ph.D.
děkan

doc. PaedDr. Jiří Vaníček, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 27. dubna 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 23. dubna 2019.

Bc. Jitka Františka Vajnerová

Abstrakt

Prezentační software je v současné době využíván nejen v obchodním světě, ale i ve vzdělávacím prostředí. Teoretická část této bakalářské práce se zabývá analýzou digitálních učebních materiálů zpracovaných učiteli a dostupných z internetu. Předmětem analýzy bude způsob, jak učitelé zpracovávají informace do podoby prezentace a jaké konkrétní prostředky k tomu využívají. Praktická část této práce bude realizována zejména dotazníkovým šetřením a interview pro případné doplnění. Účelem dotazníkového šetření bude zjistit, jaké prezentační programy učitelé konkrétně používají, jaké informace vkládají do výukových materiálů a jaké strategie volí pro jejich zpracování.

Klíčová slova

Výuková prezentace, digitální učební materiály, dotazník, prezentační software

Abstract

The presentation software is used not only in the business world but also in the education environment. The first part of this bachelor's work is theoretic and provides the analysis of presentations created by teachers. The analysis will be processed from the point of view of the way used to put information in the presentations and type of information. The practical part consists of the questionnaire survey and interview among teachers. The questionnaire will be concentrated on the software used to create presentations, on the type of processed information and on the strategy chosen to present them.

Keywords

Educational presentation, digital educational materials, questionnaire, presentation software

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Mgr. Michale Kotlasové za její pomoc, rady a připomínky při zpracování mé bakalářské práce. Ráda bych poděkovala také mé rodině a blízkým za podporu při mém studiu. Děkuji také všem respondentům, kteří mi pomohli při realizaci praktické části mé práce.

Obsah

1	Úvod	12
2	Cíle	13
3	Metody	13
4	Východiska	14
4.1	Příručky k software	14
4.2	Publikace zaměřené obecně na tvorbu prezentací	15
4.3	Publikace určené pedagogům pro tvorbu prezentací	16
5	Výběr materiálů pro analýzu	16
5.1	Výběr a zdroj prezentací	17
6	Analýza výukových prezentací	19
6.1	DUMy s větším podílem výkladu	21
6.1.1	Ucelený učební materiál	21
6.1.2	Výpisky	24
6.2	DUMy s menším podílem výkladu	26
6.2.1	Doplnění výkladu	26
6.2.2	Procvičení	28
7	Stanovení hypotéz a tvorba dotazníku	29
7.1	Stanovení hypotéz	29
7.2	Tvorba dotazníku	31
8	Vyhodnocení dotazníkového šetření	33
8.1	Vyučovací předmět	33
8.1.1	Pro jaké předměty vytváříte výukové prezentace? . . .	34
8.2	Zdroje a práce s nimi	35
8.2.1	Jakým způsobem pracujete s podklady při tvorbě prezentace?	35
8.2.2	Kolik zdrojů obvykle používáte při tvorbě prezentací? . . .	36
8.2.3	Z jakých zdrojů čerpáte podklady pro tvorbu prezentace? . . .	37

8.3	Struktura prezentace	39
8.3.1	Které části obsahují obvykle vaše prezentace?	39
8.3.2	Pokud Vaše prezentace obsahují ještě jiné části než výše uvedené, uveďte prosím jaké:	40
8.3.3	V jakém poměru jsou obvykle výkladová a ověřovací část vašich prezentací?	40
8.3.4	Jak velkou část Vašich prezentací zabírají obvykle doplňkové informace (zajímavosti, citáty, detaily)?	42
8.4	Software	43
8.4.1	Kterému software dáváte přednost při tvorbě výukových prezentací?	43
8.4.2	Používáte doplňky Smart Notebook, např. SMART LAB a SMART RESPONSE?	44
8.4.3	Používáte vzhledové šablony přednastavené výrobcem programu?	45
8.4.4	Používáte přechody mezi jednotlivými snímky?	46
8.4.5	Z jakého důvodu používáte přechody?	47
8.4.6	Uveďte prosím název Vámi používaného prezentačního softwaru:	47
8.5	Použití grafických prvků	48
8.5.1	Používáte při tvorbě prezentací obrázky (fotografie, nákresy, grafy)?	48
8.5.2	Jaké zdroje obrázků využíváte?	49
8.6	Zvukové nahrávky	50
8.6.1	Používáte v prezentaci zvukové nahrávky?	50
8.6.2	Jaký účel mají zvukové nahrávky ve Vaší prezentaci?	50
8.7	Pozadí snímků	52
8.7.1	Jaké pozadí mají snímky ve Vaší prezentaci?	52
8.8	Písmo	53
8.8.1	Jaké písmo používáte v prezentaci?	53
8.8.2	Z jakých důvodů měníte vlastnosti písma?	54
8.9	Odrážky	55

8.9.1	Jak často používáte ve svých prezentacích odrážky a číslování?	55
8.10	Videa	56
8.10.1	Používáte ve svých prezentacích videa a odkazy na videa?	56
8.10.2	Z jakých zdrojů čerpáte videa?	56
8.11	Humorné prvky	57
8.11.1	Jak často používáte ve svých prezentacích humorné prvky (např. kreslené či slovní vtipy, emotikony, humorné citáty, fotografie...)?	58
8.11.2	Jakou funkci mají humorné prvky ve vašich prezentacích?	58
8.12	Prezentace ve vyučovací hodině	59
8.12.1	Jakou část vyučovací hodiny Vám nejčastěji zabere prezentace?	60
8.12.2	Jakým způsobem pracují žáci s prezentací v hodině?	61
8.12.3	Jak upravujete již hotovou prezentaci po ověření ve výuce?	62
8.13	Osobní postoj k prezentacím ve výuce	63
8.13.1	V čem spatřujete přínos prezentací pro výuku?	63
8.13.2	Co by vám usnadnilo tvorbu prezentací?	64
8.14	Odborné znalosti pro tvorbu prezentací	66
8.14.1	Jakým způsobem jste získal/a dovednosti potřebné pro tvorbu prezentací?	66
8.14.2	Jak jste získal/a znalosti v oblasti informatiky a práce s PC?	67
8.15	Faktografické údaje	68
8.15.1	Jste žena nebo muž?	68
8.15.2	Do jaké věkové kategorie náležíte?	68
9	Ověření hypotéz pomocí Chí-kvadrát testu	70
9.1	Hypotézy o vztazích vyučovacího předmětu a prezentace	70
9.2	Hypotézy vztahující se ke struktuře prezentace	72
9.3	Hypotézy vztahující se k typu prezentace procvičení	74
9.4	Hypotézy vztahující se k prezentacím s větším podílem výkladu	76

9.5	Hypotézy vztahující se k práci s prezentací ve vyučovací hodině	77
10	Analýza strategií tvorby prezentací	79
10.1	DUMy s větším podílem výkladu a menším podílem procvičení	80
10.2	DUMy s menším podílem výkladu a větším podílem procvičení	81
11	Závěr	83
A	Příloha CD ROM	90
B	Příloha Dotazník	91

1 Úvod

Výukové prezentace jsou již dlouhou dobu součástí výuky ve školách. Velkým impulsem, který přivedl mnohé pedagogy k tvorbě výukových prezentací, byl program „EU peníze školám“ v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.[1] Tento dotační program byl spuštěn v roce 2010 a umožnil českým mimopražským a později i pražským školám čerpat až 4,5 miliardy Kč z Evropského sociálního fondu. Jednou z jeho součástí, tzv. šablon, byla také podpora vytváření digitálních učebních materiálů, zkráceně DUM. V následujících letech učitelé v celé České republice zpracovali desetitisíce digitálních učebních materiálů.

Velké množství těchto prací pedagogové sdílejí prostřednictvím speciálně zaměřených internetových portálů, např. na webovém portálu www.dumy.cz je k dispozici více než 145 000 materiálů. Uložení na těchto portálech školy plní také dotační podmínku archivace a online dostupnosti.[10] Další DUMy jsou k dispozici na webových stránkách jednotlivých škol. Ke zpracování digitálních výukových materiálů učitelé využívají různé druhy software, kromě prezentačních programů také například MS Word.

Otázkou je, jaké jsou tyto prezentace z hlediska kvality. Vzhledem k tomu, že nejsou definována jasná pravidla pro podobu výukových prezentací, není jejich úroveň zpracování vždy dobrá. Návody na tvorbu prezentací mohou učitelé nalézt v příručkách k softwaru a v obecných publikacích, které se však pouze vzácně týkají oblasti vzdělávání dětí a mládeže. Na tuto skutečnost poukazuje a možné důvody tohoto stavu uvádí Robert Čapek: „Prezentace jsou také hlavní formou, se kterou se setkáváme u tzv. DUMů. DUM, tedy digitální učební materiály, jsou (spolu se státními maturitami a testováním žáků) jednou z největších zhůvěřilostí našeho školství. Z dopadu této diletantské amatérštiny se bude naše školství vzpamatovávat hodně dlouho. Učitelé v českých školách pod knutou vedení škol a s vidinou finančních odměn vypracovávají prezentace pro desítky a desítky témat (ať se to k nim hodí nebo ne), navíc s velmi zoufalou kvalitou. Pokud bych měl posuzovat ty, které se objevují na speciálních serverech, přijatelnou kvalitu má jeden ze třiceti materiálů.“ (ČAPEK 2015, s. 128-129).[2]

Zatímco ve světě byznysu může správně vytvořená prezentace přinést firmě milionový obchod (a naopak špatná ji o příležitost připravit), ve výuce není na první pohled kvalita prezentace tak zásadní. „Vytvořit špatný slajd je nesmírně snadné a vaši kariéru to může ovlivnit velmi negativně. Investujte do slajdů vašich prezentací, ale investujte také do rozvíjení svých schopností využívat vizuální nástroje. Neuděláte-li to, prezentace vám zničí kariéru.“ (DUARTE 2012, s. 3).[3] Dobrá prezentace však může zkvalitnit vzdělávací proces a zpříjemnit jej jak učitelům, tak žákům. Špatně vytvořená prezentace dává žákům chybný vzor, jak mají prezentace vypadat. Přestože se téma vyučovací hodiny netýká tvorby prezentací, žáci vnímají, byť podprahově, nejen obsah, ale i způsob předkládání informací.

2 Cíle

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit a popsat, jakým způsobem učitelé vytvářejí výukové prezentace, jaký prezentační software využívají, jakým způsobem s ním pracují, jaké strategie volí při tvorbě výukových prezentací a čím jsou tyto strategie ovlivněny. Zjišťovala jsem, jak autoři výukových prezentací pracují s podklady, z jakých zdrojů čerpají informace, zda používají videa a zvukové nahrávky, zda zapojují prvky humoru, jak získali znalosti v oblasti tvorby prezentací a jak používají výukové prezentace ve vyučovací hodině.

3 Metody

V první části práce jsem prostudovala literaturu týkající se tvorby prezentací a metod výzkumu. Informace jsem čerpala z tištěných publikací a z online zdrojů. Následně jsem vybrala materiály pro analýzu. Byly to výukové prezentace pro 2. stupeň ZŠ, které jsou dostupné na serveru [www. dumy.cz](http://www.dumy.cz). V průběhu analýzy jsem si definovala hodnotící kritérium, podle kterého jsem digitální výukové materiály rozčlenila do kategorií. Poznatky získané při analýze jsem následně využila při tvorbě hypotéz a v praktické části mé bakalářské práce.

Praktickou část jsem realizovala kvantitativní výzkumnou metodou, konkrétně strukturovaným dotazníkem vypracovaným podle metodiky popsané v Metodách pedagogického průzkumu (GAVORA 2010, s. 99-109).[5] Dotazník jsem publikovala online na portálu www.vyplnto.cz. online formu jsem zvolila z důvodu dostupnosti z celého území ČR. Respondenty byli autoři výukových materiálů z portálu www.dumy.cz. Jednotlivé respondenty jsem oslovila adresně e-mailem, k čemuž jsem využila e-mailové kontakty z webových stránek škol. Oslovila jsem celkem 182 učitelů druhého stupně ze 42 různých základních škol v ČR z velkých měst i menších obcí. Dotazník vyplnilo celkem 41 respondentů. Procento návratnosti bylo tedy 22,5 %. Vyplnění dotazníku bylo anonymní.

4 Východiska

Tato kapitola poskytuje přehled literatury týkající se tvorby prezentací, která je k dispozici v českém prostředí. Publikace jsem rozdělila podle jejich zaměření do tří skupin. Popsány jsou v následujících kapitolách.

4.1 Příručky k software

Na českém trhu existuje celá řada publikací, které poskytují návod pro práci s prezentačními programy, přičemž jednoznačně dominuje literatura pro program PowerPoint od firmy Microsoft. Jedná se zejména o produkci nakladatelství Grada Publishing, a.s. a CP Books, a.s. V edici „Snadno a rychle“ vydalo nakladatelství Grada Publishing, a.s. několik příruček menšího rozsahu zaměřených na program MS PowerPoint. V roce 2004 vyšla kniha PowerPoint 2003, jejímž autorem je Josef HRADSKÝ.[19] Tato příručka je určena široké veřejnosti a předpokládá jen základní znalosti práce s počítačem, myší a prostředí operačního systému Windows. Je strukturována do pěti kapitol. První kapitola seznámí čtenáře s ovládním programu, další kapitola je věnována operacím se snímky. Následující dvě kapitoly popisují vkládání textů a práci s objekty. Poslední kapitola je zaměřena na problematiku předvádění vytvořené prezentace.

Velmi podobným způsobem je členěna publikace PowerPoint 2007, jejímž autorem je Josef PECINOVSKÝ.[20] Vyšla v roce 2007 ve stejné edici. Nakladatelství Grada Publishing, a.s. vydalo v témže roce rozsáhlejší publikaci se stejným zaměřením - PowerPoint 2007 podrobný průvodce, jejímž autorem je Vladimír BRÍZA.[21] Tato příručka je strukturována do 9 kapitol. V letech 2010 a 2013 pak vyšly příručky pro novější verze programu. Ještě podrobnější příručku zaměřenou na PowerPoint, rozsahem zhruba trojnásobnou, vydalo v roce 2005 nakladatelství CP Books, a.s. v edici Podrobná uživatelská příručka. Knihu nazvanou Microsoft Office PowerPoint 2003 zpracoval Ivo MAGERA.[6] Na rozdíl od předchozích publikací obsahuje kapitolu zaměřenou na obecná pravidla pro vytváření prezentací v rozsahu 8 stran. Další kapitoly jsou opět věnovány praktickým stránkám využití programu MS PowerPoint. Ve stejné edici byla v roce 2010 vydána příručka Microsoft PowerPoint 2010, jejíž autorkou je Jana ANDRÝSKOVÁ.[22] Kromě podrobných příruček vydává nakladatelství CP Books, a.s. také méně rozsáhlé publikace v edici Naučte se za víkend. V této řadě vyšla v roce 2014 kniha Elišky ROUBALOVÉ Microsoft PowerPoint 2013: Jednoduše.[23] Další praktickou příručku s názvem Microsoft PowerPoint 2007 nejen pro školy vydalo v roce 2007 vydavatelství Computer Media s.r.o., jejími autory jsou Karel KLATOVSKÝ a Pavel NAVRÁTIL.[30]

Následující kapitola podává stručný přehled literatury pojednávající obecně o tvorbě prezentací.

4.2 Publikace zaměřené obecně na tvorbu prezentací

Kromě výše uvedených příruček jsou na trhu k dispozici publikace, které se věnují tvorbě prezentací obecně, bez provázanosti na konkrétní software. Jsou určené zejména pro potřeby firem, ať už se jedná o sdělení směřované k zákazníkům nebo vnitrofiremní komunikaci. Většinou jsou to překlady z anglického jazyka a vycházejí z reálií prostředí, ve kterém vznikly. Je to například kniha Tajemství skvělých prezentací Steva Jobse od Carmine GALLO (2012)[24] nebo dílo Cliffa ATKINSONA Působivé prezentace (2007)[25], které obsahuje obecná pravidla pro tvorbu prezentací a zároveň poskytuje návod, jak je re-

alizovat pomocí programu PowerPoint. Další zajímavou publikací je kniha Nancy DUARTE Slajdologie (2012).[3] v českém prostředí vyšla příručka Olgy MEDLÍKOVÉ Přesvědčivá prezentace (2010)[26]. V roce 2018 byla vydána kniha Odprezentuj, jejímž autorem je Marek HRKAL (2018).[27] Z těchto publikací lze také čerpat inspiraci pro tvorbu výukových prezentací a mnozí učitelé tak jistě činí. Je otázkou, do jaké míry jsou takové materiály didaktické, jak uvádí URBANOVÁ (Efektivita zařazování PowerPointových prezentací do výuky obecné chemie, 2012).[4]

Následující kapitola popisuje nejméně zastoupenou kategorii, což jsou publikace zaměřené na tvorbu výukových prezentací.

4.3 Publikace určené pedagogům pro tvorbu prezentací

Jen velmi málo publikací je věnováno tvorbě prezentací pro oblast vzdělávání. Je to například práce Julie TOMAŇOVÉ (2016) Jak vytvářet vzdělávací materiály přístupné všem [28] nebo Teorie a praxe tvorby výukových materiálů od Oldřicha LEPILA (2010).[29] Je jich však málo a ve srovnání s obecnými publikacemi jsou stručné.

5 Výběr materiálů pro analýzu

Za **výukovou prezentaci** jsem považovala digitální učební materiál vytvořený v prostředí prezentačního softwaru a určený pro výuku, který spojuje výklad a jeho vizualizaci za pomoci dataprojektoru nebo interaktivní tabule (ČAPEK 2015, s. 126).[2] Podstatným a neopominutelným prvkem je tedy výkladová část. Materiály určené výhradně k procvičování nebo testování znalostí žáků nebyly předmětem analýzy.

V této fázi mé práce jsem vyhledávala DUMy na internetu. Zjistila jsem, že výukové prezentace jsou dostupné na následujících webových serverech:

- internetový portál pro tvorbu, sdílení a archivaci DUM www.dumy.cz
- metodický portál www.rvp.cz
- internetový portál pro tvorbu, sdílení a archivaci DUM www.veskole.cz

- internetový portál pro tvorbu, sdílení a archivaci DUM
www.activucitel.cz
- internetový portál pro tvorbu, sdílení a archivaci DUM zaměřený na Karlovarský kraj www.kvkskoly.cz
- databáze výstupů projektů Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost database.op-vk.cz

Pro účely analýzy jsem se rozhodla použít materiály publikované na serveru www.dumy.cz. Tento zdroj jsem si vybrala proto, že materiály zde zveřejněné jsou hodnoceny odborně, na rozdíl od ostatních serverů, kde hodnocení chybí nebo je jen uživatelské. V následující kapitole popisuji, jak jsem vybírala vhodné materiály.

5.1 Výběr a zdroj prezentací

Pro účely mého zkoumání jsem výběr omezila na materiály určené pro 2. stupeň základního vzdělávání. Z dostupných materiálů jsem se zajímala o výukové prezentace, jiné materiály (aplikace, pracovní listy, výuková videa) nebyly předmětem mého zkoumání. Výukové materiály na www.dumy.cz jsou hodnoceny odborně a uživatelsky, kdy kvalita je vyjádřena počtem hvězdiček. Hodnocení je odstupňováno od jedné do pěti hvězdiček, přičemž pět hvězdiček obdržely nejkvalitnější materiály, jednu hvězdičku ty nejméně kvalitní. Pro účely analýzy jsem vybírala materiály, které byly hodnoceny průměrně a lépe, tedy alespoň třemi hvězdičkami.

Z hlediska použitého prezentačního software je na tomto serveru nejvíce DUMů vytvořených v programu PowerPoint (více než 6 500), v pořadí druhý je program Smart Notebook (5 500). Mnoho materiálů je vytvořeno v programu MS Word, jedná se však většinou o pracovní listy, jejichž hodnocení není předmětem mé bakalářské práce. Menší počet výukových materiálů je vytvořen ve formátu flipchart. Z důvodu největšího početního zastoupení jsem pro svou analýzu vybrala materiály vytvořené v programech PowerPoint a Smart Notebook pro interaktivní tabule. Záměrně jsem si nevybírala

DUMy vytvořené v méně zastoupených programech, protože jsem se obávala, že nenajdu dostatek respondentů do dotazníkového šetření v praktické části.

Server www.dumy.cz umožňuje filtraci materiálů podle předmětů. Z toho důvodu jsem zvolila vyučovací předmět za podstatný znak, podle kterého jsem materiály vybírala. Postupovala jsem metodou rovnoměrného stratifikovaného výběru (GAVORA 2010, s. 62).[5] Vybírala jsem DUMy z těchto předmětů (řazeno abecedně):

- český jazyk
- anglický jazyk
- dějepis
- finanční gramotnost
- fyzika
- chemie
- informační technologie
- matematika
- přírodopis
- výtvarná výchova
- zdravotní a dopravní výchova
- zeměpis

Z každého předmětu jsem vybrala 6-7 prezentací a tyto jsem z internetu stáhla. V další kapitole popisuji průběh analýzy materiálů.

6 Analýza výukových prezentací

Po stažení materiálů z internetu jsem zahájila jejich analýzu. Přibližně při prohlížení 50. prezentace jsem zpozorovala, že už nenacházím nové znaky, které by se nevyskytovaly u předchozích materiálů. Pro jistotu jsem prohlédla dalších 15 prezentací, ale na žádné nové znaky jsem již nenarazila. Analyzovala jsem tedy celkem 75 výukových prezentací.

Při analýze jsem zjistila, že výukové prezentace mají typickou strukturu. Obsahují tyto součásti:

- Úvodní snímek
Součástí každého materiálu DUM je úvodní část, která obvykle zabírá jeden až dva snímky. Tato část obsahuje informace o dotačním programu, čísle šablony, názvu projektu, údaje o škole, o autorovi, o cílové skupině, ročníku, předmětu, dále pak datum vzniku, anotaci a loga ESF, Evropské unie, MŠMT a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.
- Metodické pokyny
Některé výukové prezentace obsahují metodické pokyny, jejichž funkcí je poskytnout návod na použití materiálu případným dalším uživatelům. Podoba metodických pokynů není jednotná, liší se materiál od materiálu. Metodické pokyny jsou povinnou součástí DUMů až od roku 2016.[10]
- Výkladová část
Výklad nové látky obsahují všechny výukové prezentace.
- Procvičení
Procvičení je velmi častou součástí výukových prezentací, není však obsaženo vždy.
- Seznam zdrojů
Všichni autoři výukových prezentací uvádějí na konci prezentace použité zdroje, citační normy však dodržují jen zřídka.

Z hlediska formálního jsem si všimla následujících znaků:

- **Typografické chyby**
Velké množství materiálů dokládá nedodržování typografických pravidel při tvorbě prezentací. Přesněji řečeno je těžké najít materiál, který by typografická pravidla neporušoval.
- **Pravopis a stylistika**
Z hlediska pravopisu a stylistiky jsou materiály zpravidla kvalitní, i když drobné chyby je možné občas najít.

Některé výše uvedené znaky jsou buď platné pro všechny analyzované DUMy, nebo jsou dány vnějšími faktory, které dále neovlivňují strategii tvorby prezentací. Všeobecně se vyskytujícím znakem je například nedodržování typografických pravidel nebo nedodržování citačních norem. Vnějšími faktory je dána podoba úvodního snímku a přítomnost metodických pokynů v digitálním učebním materiálu. Těmito faktory mohou být podmínky dotačního programu nebo pravidla nastavená příslušnou školou. Při kategorizaci jsem je tedy dále nezohlednila.

Za rozhodující znak pro rozřazení materiálů DUM do kategorií jsem zvolila druh, přítomnost a poměr logických částí v prezentacích. Z tohoto hlediska jsem rozlišila dvě skupiny DUM:

- **První skupina obsahuje dominantní výkladovou složku, zatímco další složky zaujímají menší prostor nebo zcela chybí.**
- **Ve druhé skupině dominují jiné než výkladové složky a pro výklad je vyhrazen menší prostor.**

V průběhu analýzy jsem zjistila, že prezentace se liší také v jiných znacích než poměrem logických částí. Jedná se o tyto znaky:

- vyučovací předmět
- počet snímků
- počet obrázků

- zdroje obsahu
- počet použitých zdrojů
- využití možností prezentačního software (barvy, styly a řezy písma, pozadí snímků, doplňky, šablony)
- videa a odkazy na videa
- zvukové nahrávky
- humorné prvky
- heslovitost (odrážky)

Na základě těchto znaků jsem každou z výše uvedených kategorií pracovně rozčlenila na dvě podkategorie. Jednotlivé kategorie a jejich podkategorie popisují v následujících kapitolách.

6.1 DUMy s větším podílem výkladu

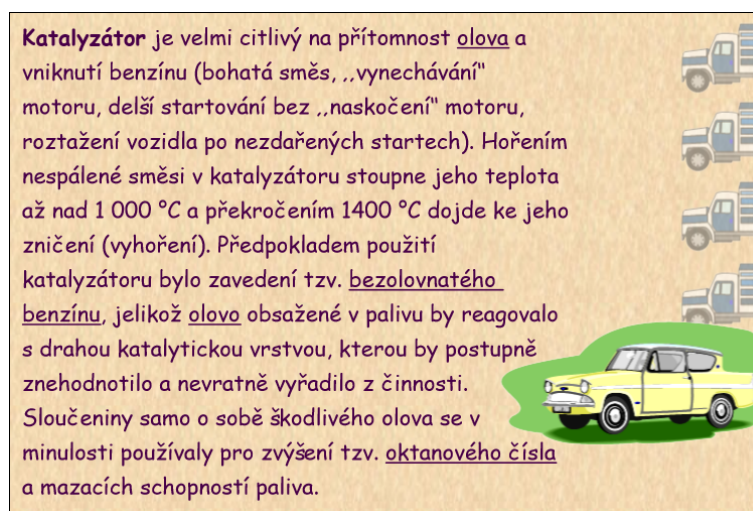
Výukové prezentace s většinovým podílem výkladu představují přibližně dvě třetiny analyzovaných materiálů. Tyto materiály jsem dále rozčlenila na dvě podkategorie. Za kritérium pro rozdělení materiálů do podkategorií jsem zvolila přítomnost logických částí v prezentacích. První podkategorií jsou **ucelené učební materiály**, které se vyznačují přítomností výkladové, procvičovací a často i doplňkové části. Druhou podkategorii jsem nazvala **výpisky**. Je to v podstatě chudší verze ucelených učebních materiálů.

6.1.1 Ucelený učební materiál

Největší počet analyzovaných prezentací jsem zařadila do kategorie **ucelený učební materiál**. Jejich podíl činí 40 % z celkového počtu. DUMy jsou poměrně rozsáhlé. Obsahují nejen výkladovou část, ale i další části, například procvičení nové látky. Některé práce z této kategorie obsahují tolik textu, že se blíží pojmu „slajdument“, tedy kombinace slajdu a dokumentu.

„Obsahuje-li slajd více než sedmdesát pět slov, stává se z něj dokument. V takovém případě můžete buď redukovat počet slov a doprovodný text umístit do poznámek, nebo připustit, že se jedná o dokument, nikoli prezentaci. Pokud zvolíte druhou možnost, svolte raději jednání místo prezentace a rozešlete slajdument v předstihu, nebo publiku umožněte, aby si ho před začátkem jednání mohli přečíst.“

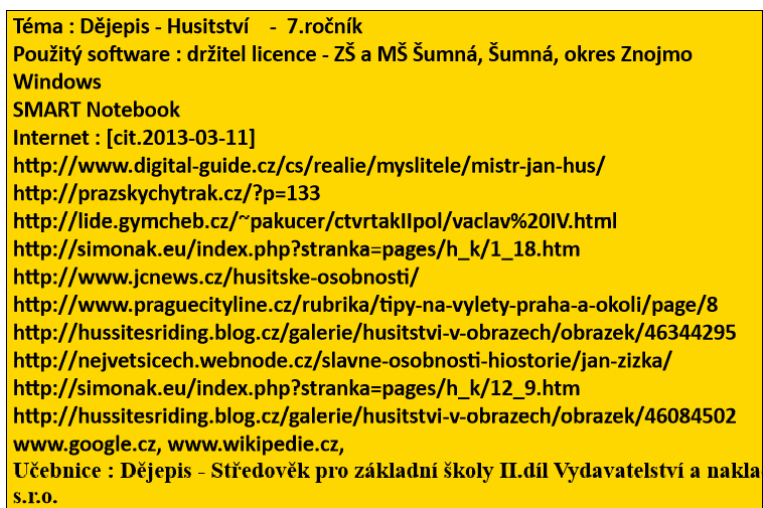
(DUARTE 2012, s. 67)[3]

Obrázek 1: Blok textu - „slajdument“ v prezentaci z chemie [11]

Je tedy možné, že učitelé dávají tyto materiály žákům k dispozici, aby se z nich mohli učit později. Počet obrázků se pohybuje od 0 do 20, jejich množství závisí na vyučovaném předmětu. Zatímco materiál určený pro výuku jazyků nebo matematiky obsahuje obrázků jen málo, v případě přírodopisu a zeměpisu je využití obrázků časté a typické. Zdrojem obrázků bývá většinou internet (Wikimedia Commons), dále knihovny prezentačního programu (kliparty) a v neposlední řadě také autorské fotografie, náčrtky a schémata. Běžné je také využití videí, odkazů na videa a zvukových nahrávek. Ověření a procvičení nové látky je realizováno buď formou kontrolních otázek nebo zábavnou formou her a kvízů v závislosti na použitém softwaru. Zatímco autoři prezentací pro interaktivní tabule často využívají interaktivní

prvky programu Smart Notebook, uživatelé programu PowerPoint většinou zvolili formu otázek s postupně odkrývanými odpověďmi. Informace autoři čerpali většinou z více než 3 zdrojů, především z učebnic, internetu a odborné literatury, časté jsou také vlastní autorské texty.

Obrázek 2: Bohaté zdroje v prezentaci o husitství [13]

Často jsou uvedeny doplňkové informace, zajímavostí a humorné prvky.

Obrázek 3: Humorný prvek v prezentaci o počítačových virech [12]

Texty jsou někdy strukturované odrážkami.

Obrázek 4: Použití odrážek v prezentaci o husitství [13]

6.1.2 Výpisky

Druhou nejvíce zastoupenou kategorií jsem nazvala **výpisky**. Zařadila jsem do ní 26 % analyzovaných prací. Na první pohled mohou tyto prezentace působit jednodušším a méně pracným dojmem nežli předchozí kategorie. V některých případech tomu tak je. Našla jsem však i materiály, které do této kategorie spadají, ale méně pracné rozhodně nejsou. Jsou to případy, kdy veškerý obsah vytvořil autor sám, bez použití cizích zdrojů, včetně nákresů a obrázků. Jedná se tedy o záměrnou stručnost, kdy prezentace vytváří kostru vyučovací hodiny, kterou učitel „obalí“ výkladem. Název jsem zvolila podle toho, že tyto materiály působí dojmem, jako by byly určeny k opisování do sešitů.

Základní znaky:

- **přední část – hmatové laloky**
- **zadní část – špička**
- **tělo kryto pokožkou – sliz, řasinky**
- **uvnitř těla - svalový vak**

Obrázek 5: Použití odrážek v přírodopisné prezentaci [14]

DUMy jsou poměrně stručné, obsahují hlavně text. Počet obrázků je podobný jako u předchozí kategorie a je závislý na vyučovacím předmětu. Zdrojem obrázků bývá internet (Wikimedia Commons), dále knihovny prezentačního programu (kliparty) a v neposlední řadě také autorské fotografie, náčrtky a schémata. Text je zpravidla členěn pomocí odrážek. Rozsah prezentací se pohybuje od 6 do 18 snímků, nejčastěji 1012 snímků. Obsahují zejména výklad. Procvičování je věnován malý prostor nebo zcela chybí. Výskyt doplňkových informací, zajímavostí a humorných prvků je spíše raritní. Výjimečné je také využití videí, odkazů na videa a zvukových nahrávek. Někdy se vyskytuje menší obratnost při využití prezentačního programu. Informace autoři čerpali většinou z jednoho až tří zdrojů, zpravidla z učebnic a internetu (hlavně z Wikipedie). Některé práce uvádějí pouze autorské texty.

Obrázek 6: Nevhodně zvolené pozadí ztěžuje čtení textu v materiálu o Janu Husovi [15]

6.2 DUMy s menším podílem výkladu

DUMy s menším podílem výkladu představují přibližně jednu třetinu analyzovaných výukových prezentací. Tuto skupinu jsem také rozčlenila na dvě podkategorie. Za kritéria pro rozdělení materiálů jsem zvolila přítomnost doplňkových informací a procvičovací části. První podkategorii jsem nazvala doplnění výkladu. Prezentace zařazené v této kategorii obsahují hlavně doplňkové informace. Druhá podkategorie obsahuje kromě stručného výkladu rozsáhlou procvičovací část. Jejich podobu popisuji v následujících kapitolách.

6.2.1 Doplnění výkladu

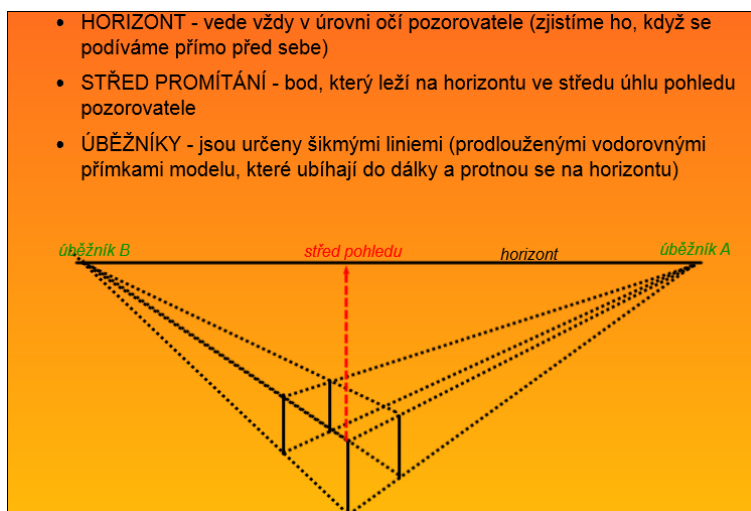
Doplňkové materiály zaujímají podíl 23 % ze zkoumaných DUMů. Tento typ digitálního učebního materiálu obsahuje množství audiovizuálních prvků na úkor textu. Převážnou část obsahu tedy tvoří obrázky, schémata, ilustrace, animace a videa. Samotný výklad je velmi stručný a je pravděpodobně podán slovně pedagogem. Prezentace tedy plní spíše doplňkovou funkci a slouží k předání neverbálních informací. Materiály tohoto typu jsou typické zejména

pro předmět zeměpis; celá polovina analyzovaných prací z této kategorie je věnována tomuto předmětu.

Obrázek 7: Zeměpis - podnebné pásy [16]

Další práce tohoto typu jsou věnovány dějepisu, fyzice, informatice a výtvarné výchově.

Obrázek 8: Stručný výklad v prezentaci z výtvarné výchovy [17]

6.2.2 Procvičení

Početně nejméně zastoupená skupina zaujímá 11 % z vybraného vzorku materiálů. Stejně jako v předchozím případě, prezentace tohoto typu obsahují velmi stručnou výkladovou část. Větší je věnován procvičování nové látky. Z hlediska vyučovacích předmětů je typické použití ve výuce českého jazyka, cizích jazyků a matematice.

Používáme ho pro pravidelné činnosti, stálé pravdy, zvyky, rutiny apod. Tvoří se od všech sloves velice jednoduše:

	play		live		go	
1.os.č.j.	I play	hraju	I live	žiju	I go	chodím
2.os.č.j.	you play	hraješ	you live	žiješ	you go	chodíš
3.os.č.j.	he plays	hraje	he lives	žije	he goes	chodí
1.os.č.j.	we play	hrajeme	we live	žijeme	we go	chodíme
2.os.č.j.	you play	hrajete	you live	žijete	you go	chodíte
3.os.č.j.	they play	hrají	they live	žijí	they go	chodí

Obrázek 9: Stručný výklad tématu z angličtiny na jednom snímku [18]

Doplň správný tvar slovesa:

Mario Plaza (be) from Italy, but he ... (live) in Britain. He (go) to the secondary school in London. Mario ... (have) two sisters. Their names ... (be) Sophia and Bianca. They (have) a cat and a dog. Mario ... (play) football and he ... (like) spaghetti. Sophia and Bianca ... (play) the records and they ... (like) pizza.

Obrázek 10: Procvičení zaujímá zbytek materiálů, tedy pět snímků [18]

Po dokončení analýzy digitálních učebních materiálů jsem přistoupila k tvorbě dotazníku a stanovení hypotéz.

7 Stanovení hypotéz a tvorba dotazníku

Analýza výukových prezentací přinesla nejen mnoho poznatků, ale také řadu domněnek a otázek. Na základě zjištěných skutečností jsem zformulovala 15 hypotéz. Následující kapitola poskytuje přehled jednotlivých nulových a alternativních hypotéz.

7.1 Stanovení hypotéz

- Nulová hypotéza H_{01} : Neexistuje závislost podílu procvičení ve výukové prezentaci na vyučovacím předmětu.
- Alternativní hypotéza H_{A1} : Existuje závislost podílu procvičení ve výukové prezentaci na vyučovacím předmětu.
- Nulová hypotéza H_{02} : Neexistuje závislost mezi počtem informačních zdrojů a podílem doplňkových informací v prezentaci.
- Alternativní hypotéza H_{A2} : Existuje závislost mezi počtem informačních zdrojů a podílem doplňkových informací v prezentaci.
- Nulová hypotéza H_{03} : Přítomnost doplňkových informací v prezentaci nezávisí na vyučovacím předmětu.
- Alternativní hypotéza H_{A3} : Přítomnost doplňkových informací v prezentaci závisí na vyučovacím předmětu.
- Nulová hypotéza H_{04} : Učitelé nepoužívají Smart Notebook pro tvorbu prezentací s větším podílem procvičení.
- Alternativní hypotéza H_{A4} : Učitelé používají Smart Notebook pro tvorbu prezentací s větším podílem procvičení.
- Nulová hypotéza H_{05} : Typ prezentace procvičení neobsahuje méně autorských vizuálních prvků než jiné druhy prezentací.
- Alternativní hypotéza H_{A5} : Typ prezentace procvičení obsahuje méně autorských vizuálních prvků než jiné druhy prezentací.

- Nulová hypotéza H_{06} : Typ prezentace výklad neobsahuje zvukové nahrávky.
- Alternativní hypotéza H_{A6} : Typ prezentace výklad obsahuje zvukové nahrávky.
- Nulová hypotéza H_{07} : Neexistuje závislost mezi logickou strukturou prezentace a grafickým odlišením snímků.
- Alternativní hypotéza H_{A7} : Existuje závislost mezi logickou strukturou prezentace a grafickým odlišením snímků.
- Nulová hypotéza H_{08} : Neexistuje závislost mezi změnami vlastností písma a typem prezentace (výkladová nebo procvičovací).
- Alternativní hypotéza H_{A8} : Existuje závislost mezi změnami vlastností písma a typem prezentace (výkladová nebo procvičovací).
- Nulová hypotéza H_{09} : Neexistuje závislost mezi prezentacemi typu procvičení v prezentacích a používáním videí v těchto prezentacích.
- Alternativní hypotéza H_{A9} : Existuje závislost mezi podílem procvičení a používáním videí.
- Nulová hypotéza H_{010} : Neexistuje závislost mezi typem prezentace procvičení a používáním humorných prvků.
- Alternativní hypotéza H_{A10} : Existuje závislost mezi typem prezentace procvičení a používáním humorných prvků.
- Nulová hypotéza H_{011} : Neexistuje závislost mezi způsobem využití prezentací ve vyučovací hodině a typem prezentace s výkladem ve formě souvislého textu.
- Alternativní hypotéza H_{A11} : Existuje závislost mezi způsobem využití prezentací ve vyučovací hodině a typem prezentace s výkladem ve formě souvislého textu.

- Nulová hypotéza H_{012} : Neexistuje závislost mezi způsobem využití prezentací ve vyučovací hodině a vyučovacím předmětem.
- Hypotéza H_{A12} : Existuje závislost mezi způsobem využití prezentací ve vyučovací hodině a vyučovacím předmětem.
- Nulová hypotéza H_{013} : Neexistuje závislost mezi podílem procvičení v prezentaci a podílem, který prezentace ve vyučovací hodině zabírá.
- Alternativní hypotéza H_{A13} : Existuje závislost mezi podílem procvičení v prezentaci a podílem, který prezentace ve vyučovací hodině zabírá.
- Nulová hypotéza H_{014} : Neexistuje závislost mezi znalostmi tvorby prezentací a podílem, který prezentace ve vyučovací hodině zabírá.
- Alternativní hypotéza H_{A14} : Existuje závislost mezi znalostmi tvorby prezentací a podílem, který prezentace ve vyučovací hodině zabírá.

Následně jsem přistoupila k tvorbě dotazníku, jehož účelem bylo poskytnout údaje pro ověření výše uvedených hypotéz.

7.2 Tvorba dotazníku

Při tvorbě dotazníku jsem postupovala podle metodiky popsané v publikaci *Metody pedagogického průzkumu* (GAVORA 2010, s. 99-109).[5] Nejprve jsem si stanovila níže uvedené tematické okruhy:

1. vyučovací předmět
2. zdroje a práce s nimi
3. struktura prezentace
4. použitý prezentační software
5. vizuální prvky
6. zvukové nahrávky

7. pozadí snímků
8. písmo a jeho vlastnosti
9. odrážky
10. videa
11. humorné prvky
12. práce s prezentací ve výuce
13. osobní postoj k využití prezentací ve výuce
14. odborné znalosti pro tvorbu prezentací
15. faktografické otázky

Tyto okruhy jsem následně naplnila položkami, takže výsledný dotazník obsahoval celkem 35 otázek. Vzhledem k tomu, že dotazník se na několika místech větví, žádný respondent neodpovídal na všechny otázky. Některé otázky byly nepovinné. Volila jsem převážně polouzavřené otázky, kdy si respondenti mohli vybrat jednu, popřípadě více možností a/nebo napsat vlastní vyjádření. Tuto formu jsem zvolila, abych zamezila zkresleným odpovědím. Na konec dotazníku jsem zařadila faktografické otázky. Vzhledem k tomu, že předpokládaná cílová skupina respondentů je rozptýlena po celém území ČR, k administraci dotazníku jsem zvolila způsob publikování online prostřednictvím serveru www.vyplnto.cz. Abych se ujistila, že dotazník je srozumitelný, konzistentní a bez chyb, provedla jsem předvýzkum na ZŠ Trhové Sviny, kde mám osobní kontakty. V režimu předvýzkumu dotazník vyplnili tři respondenti. Tito shledali dotazník srozumitelným a konzistentním, upozornili mě však na několik překlepů a neobratných formulací. Tyto nedostatky jsem následně odstranila a hodnoty předvýzkumu vymazala. Předvýzkum také ukázal, že čas potřebný k vyplnění se pohybuje kolem 10 minut. Následovalo vytipování vhodných respondentů. Potenciální respondenty dotazníkového šetření jsem hledala mezi učiteli, kteří mají prokazatelné zkušenosti s tvorbou výukových prezentací. Využila jsem k tomu opět webový server

www.dumy.cz, kde jsem zjistila jména autorů prezentací a následně dohledala jejich emailové adresy na webových stránkách škol, kde jsou zaměstnáni. Nepodařilo se mi získat kontakty na všechny autory prezentací, protože v seznamu pracovníků příslušných škol nejsou uvedeni a pravděpodobně již zde nepracují. Ty, které se mi podařilo dohledat, jsem kontaktovala prostřednictvím emailu. Oslovila jsem celkem 182 učitelů druhého stupně ze 42 různých základních škol v ČR z velkých měst i menších obcí. Dotazník vyplnilo celkem 41 respondentů, procento návratnosti bylo tedy 22,5 %. Vyplnění dotazníku bylo anonymní. Sběr dat proběhl v lednu a únoru 2019.

Po ukončení sběru dat jsem přistoupila k vyhodnocení dotazníkového šetření, které popisují v následujících kapitolách.

8 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Server www.vyplnto.cz poskytuje po ukončení sběru dat službu vyhodnocení výsledků. Surová data získaná průzkumem jsou k dispozici ve formátech csv a xls. Některé typy otázek automaticky zpracuje do tabulek a grafů. To se netýká škálových otázek, u kterých zatím není automatické zpracování podporováno a je třeba je vyhodnotit ručně. Automaticky zpracované grafy však nejsou podle mého názoru dostatečně kvalitní a slouží jen k prvotní orientaci. Někdy je nevhodně zvolená barevnost na úkor přehlednosti. Z tohoto důvodu a z důvodu jednoduosti zpracování mé bakalářské práce jsem se rozhodla výsledky automatizovaného zpracování nevyužít. Surová data jsem proto zpracovala ručně pomocí sloupcových a výsečových grafů v programu OpenOffice Calc.

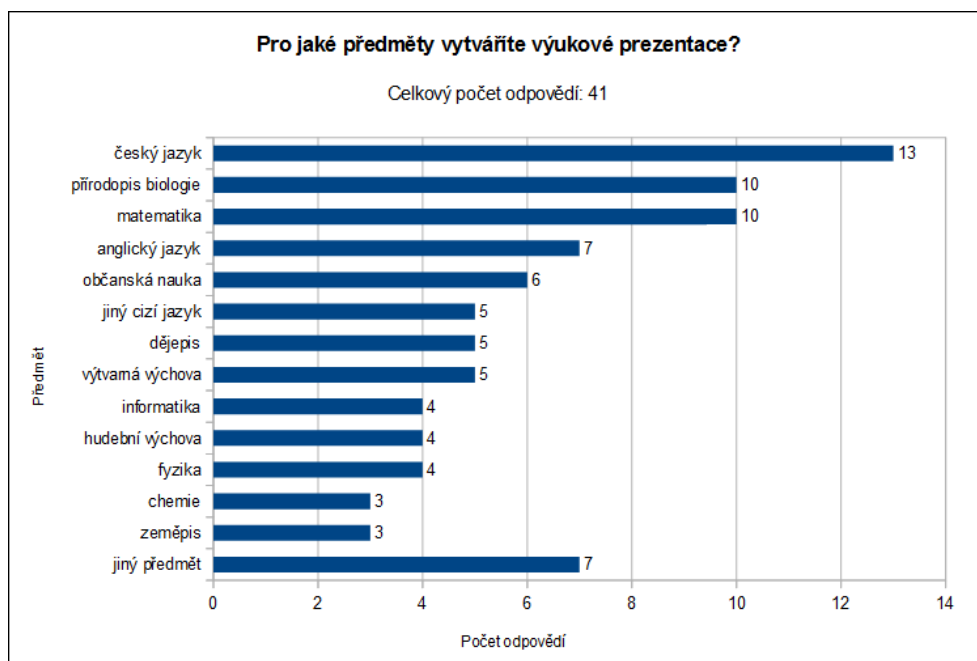
V následujících kapitolách předkládám výsledky dotazníkového šetření zpracované v grafech.

8.1 Vyučovací předmět

Vyučovací předmět se v průběhu analýzy jevil jako důležité kritérium pro volbu strategie tvorby výukových prezentací. Zároveň je otázka na předmět snadno zodpověditelná a je proto vhodná jako první otázka dotazníku.

8.1.1 Pro jaké předměty vytváříte výukové prezentace?

Povinná otázka. Respondent musel zvolit alespoň jednu z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní. Nejčastější odpověď byla kombinace dvou předmětů, zvolilo ji 19 respondentů. Druhá největší skupina - 13 respondentů uvedla jeden předmět. Více než tři předměty zvolilo 9 respondentů, maximální počet předmětů u jednoho respondenta byl 7. Nejvíce respondentů uvedlo, že tvoří výukové prezentace pro český jazyk, následuje přírodopis a biologie společně s matematikou. Odpověď „jiný předmět” zahrnuje předměty, které učitelé uvedli jako vlastní odpověď. Jedná se o tyto předměty: finanční gramotnost, svět práce, volba povolání, vlastivěda, tělesná výchova, environmentální výchova a zdraví. Každá z těchto odpovědí se vyskytla právě jednou.

Obrázek 11: Vyučovací předměty

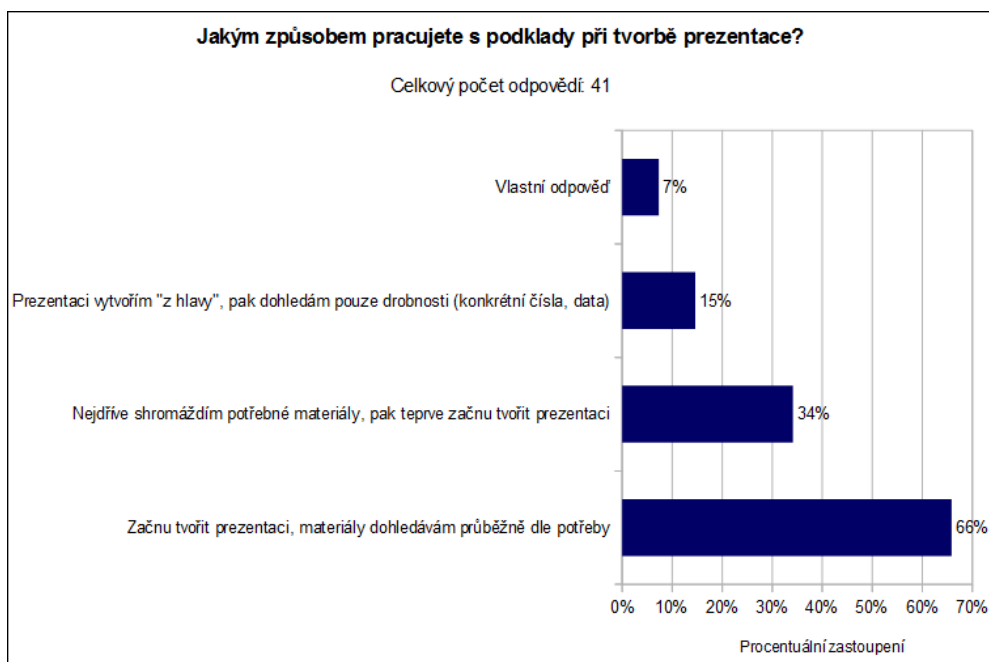
8.2 Zdroje a práce s nimi

Při analýze prezentací jsem sledovala seznam informačních zdrojů a získala jsem představu o jejich počtu a původu. V dotazníku jsem zjišťovala, zda tato představa odpovídá realitě. Ptala jsem se také, jak učitelé s těmito zdroji nakládají, zda je nějakým způsobem upravují.

8.2.1 Jakým způsobem pracujete s podklady při tvorbě prezentace?

Povinná otázka, respondent musel alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat vlastní. Materiály pro tvorbu prezentace si vždy předem shromažďuje pouze 29 % respondentů. Další 2 respondenti zvolili kromě této možnosti i varianty bez přípravy podkladů. Dvě třetiny respondentů však materiály předem neshromažďují; informace dohledávají v průběhu tvorby prezentace. Vlastní odpovědi byly celkem tři:

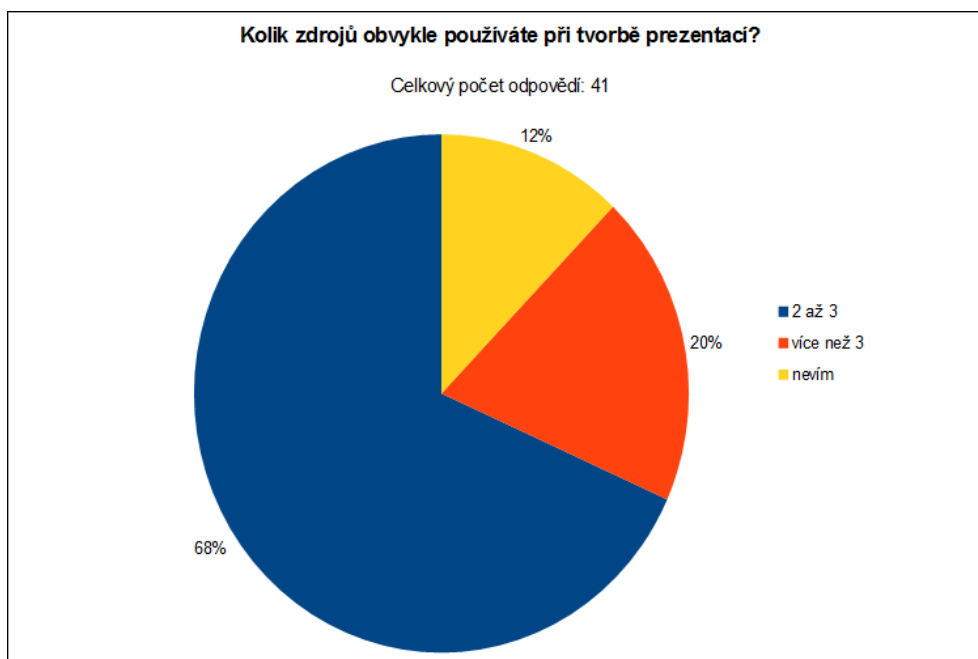
- „Mé prezentace jsou stále živé, neustále pracuji na ladění jejich obsahu a formy díky nově získaným informacím, stále se nad nimi zamýšlím, aby dokázaly žákům přinést co nejvíce.“
- „i už vytvořenou prezentaci vylepšuji, zastarává“
- „Nejčastěji prozkoumám internet a dostupné prezentace, pak se rozhoduji, zda některou z nich mohu použít jako základ pro svou prezentaci. Pakliže mi žádná nalezená nevyhovuje, vytvořím si vlastní kostru prezentace, kterou pak průběžně doplňuji materiály podle potřeby.“

Obrázek 12: Práce se zdroji při tvorbě prezentace

8.2.2 Kolik zdrojů obvykle používáte při tvorbě prezentací?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Většina respondentů využívá pro tvorbu prezentací dva až tři zdroje informací. Jedna pětina z nich využívá pravidelně více než tři zdroje. Odpověď „nevím“ zvolilo 12 % respondentů.

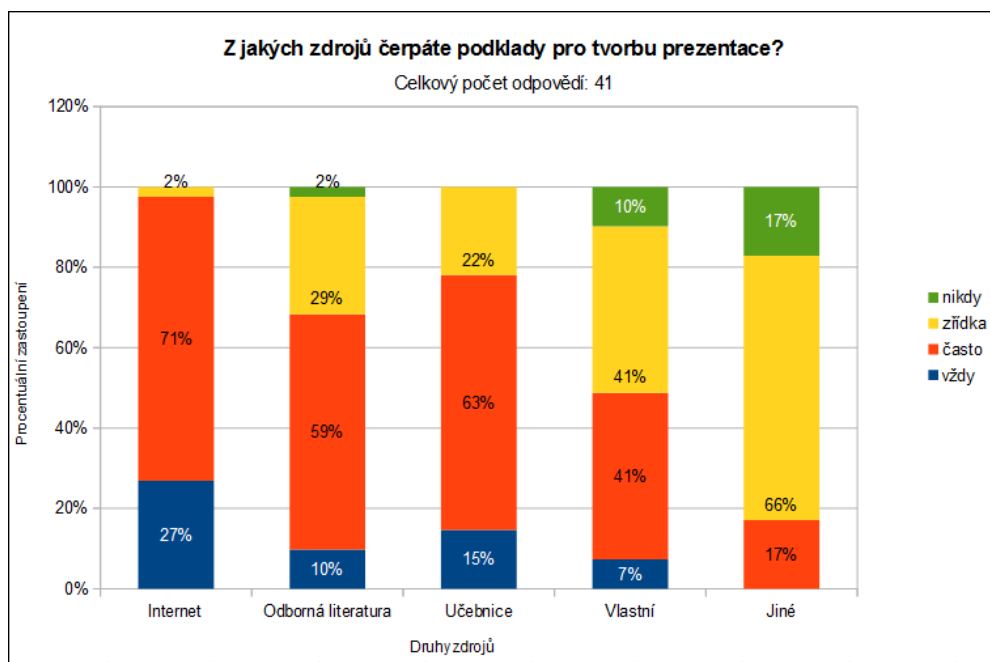

Obrázek 13: Počet zdrojů

8.2.3 Z jakých zdrojů čerpáte podklady pro tvorbu prezentace?

Povinná otázka, respondent se musel u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále. Z odpovědí vyplynulo, že nejvýznamnějším zdrojem informací pro tvorbu prezentací je internet. Všichni respondenti uvedli, že využívají internetové zdroje informací, z toho 27 % je využívá vždy, 71 % často a 2 % zřídka. Možnost „nikdy“ nezvolil žádný respondent. V pořadí druhým významným zdrojem informací jsou učebnice. Vždy nebo často z nich čerpá 78 % respondentů, zatímco 22 % je využívá pouze zřídka. U odborné literatury je situace obdobná, s tím rozdílem, že 2 % respondentů nevyužívá tento zdroj vůbec. Vlastní texty do svých prezentací zařazuje vždy nebo často 48 % respondentů, 41 % tak činí zřídka 10 % respondentů vůbec. Jiné než uvedené zdroje informací využívá často 17 % respondentů, 79 % respondentů je využívá zřídka nebo vůbec. Nikdo z respondentů nevěděl, že využívá pouze jeden zdroj informací, všichni využívají kombinaci alespoň 3 zdrojů. Tyto výsledky jsou tedy v souladu se zjištěními získanými v předchozí otázce 8.2.2.

8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

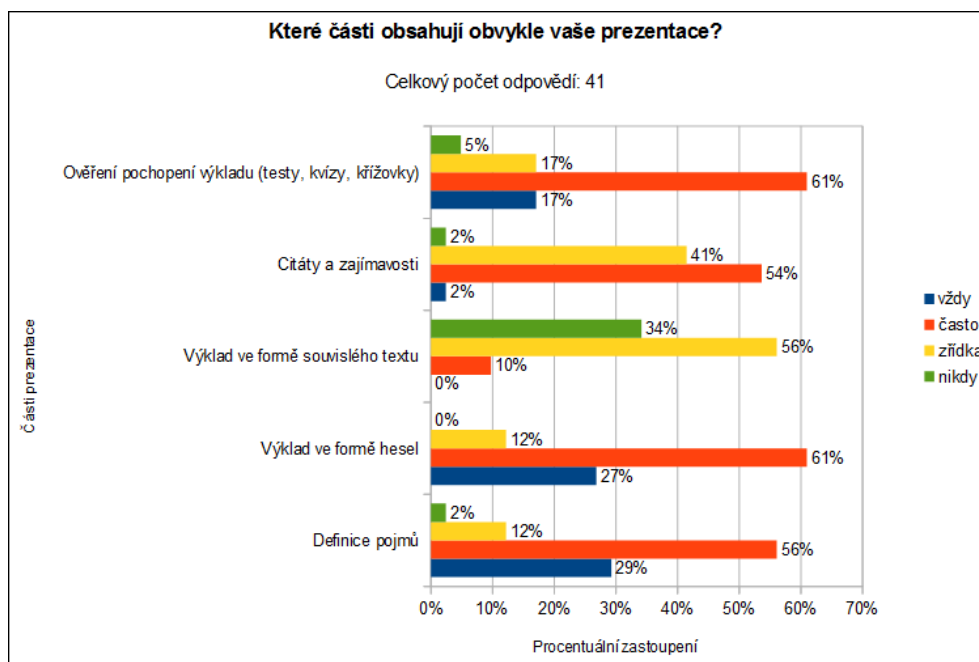
Obrázek 14: Druhy informačních zdrojů

8.3 Struktura prezentace

Při analýze výukových prezentací jsem zjistila, že obsahují zpravidla tři logické části - výklad, nějakou formu procvičení a doplňkové informace. Tyto logické části se vyskytují v různých poměrech v závislosti na vyučovacím předmětu. Formulovala jsem tedy otázky, kterými jsem zjišťovala, zda učitelé skutečně člení tímto způsobem své prezentace a v jakých poměrech. Zajímalo mě také, zda existují nějaké další logické části prezentací, které jsem při analýze nenašla.

8.3.1 Které části obsahují obvykle vaše prezentace?

Povinná otázka, respondent se musel u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále. Odpovědi na tuto otázku potvrzují, že výklad je zásadní a neopominutelnou součástí výukových prezentací. Nejčastější je výklad ve formě hesel, hlásí se k němu všichni respondenti. Často nebo vždy používá tuto formu 88 % respondentů. Zbývajících 12 % respondentů používá pro účely výkladu spíše souvislý text. Tato forma je mezi respondenty výrazně méně oblíbená; 34 % ji nepoužívá nikdy a 56 % pouze zřídka. Definice pojmů zahrnuje do svých prezentací často nebo vždy 85 % respondentů, 12 % zřídka a pouze 2 % nikdy. Další důležitou součástí výukových prezentací je ověření pochopení výkladu. Do svých výukových materiálů je zařazuje často nebo vždy 78 % respondentů, 17 % zřídka a jen 5 % vůbec. O zajímavosti a citáty doplňuje své prezentace často nebo vždy 56 % respondentů, 41 % jen zřídka a 2 % vůbec. Doplňková část tedy není považována za nezbytnou.

Obrázek 15: Struktura prezentace

8.3.2 Pokud Vaše prezentace obsahují ještě jiné části než výše uvedené, uveďte prosím jaké:

Nepovinná otázka, respondent mohl napsat odpověď vlastními slovy. Na otázku odpovědělo celkem 21 respondentů. Odpovědi byly však jiného typu, než jsem předpokládala. Očekávala jsem odpovědi typu „metodické pokyny“ nebo „přehled zdrojů“. Všichni respondenti však shodně uváděli, že jejich prezentace obsahují kromě textu i obrazový a jiný materiál. Tyto prvky nepředstavují logické části a jsou předmětem následujících otázek v dotazníku; to však respondenti v této fázi vyplňování nevěděli. Za příčinu nevhodného výstupu považují nepřesnou formulaci otázky.

8.3.3 V jakém poměru jsou obvykle výkladová a ověřovací část vašich prezentací?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí nebo napsat odpověď vlastními slovy. Téměř polovina respondentů zvolila možnost „půl na půl“. Další čtvrtina respondentů nezařazuje procvičení do prezentací

8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

vůbec nebo jen v minimálním rozsahu. Vlastní odpověď napsalo 27 % respondentů:

„Záleží na předmětu: u jazyků převažuje procvičovací část, u dějepisu a občanské výchovy převažuje výkladová část.”

„půl na půl v ČJ, 80 % výklad, 20 % procvičení v dějepise”

„záleží na předmětu, většinou výklad, méně procvičení”

„různě, podle záměru prezentace”

„3/4 výklad ku 1/4”

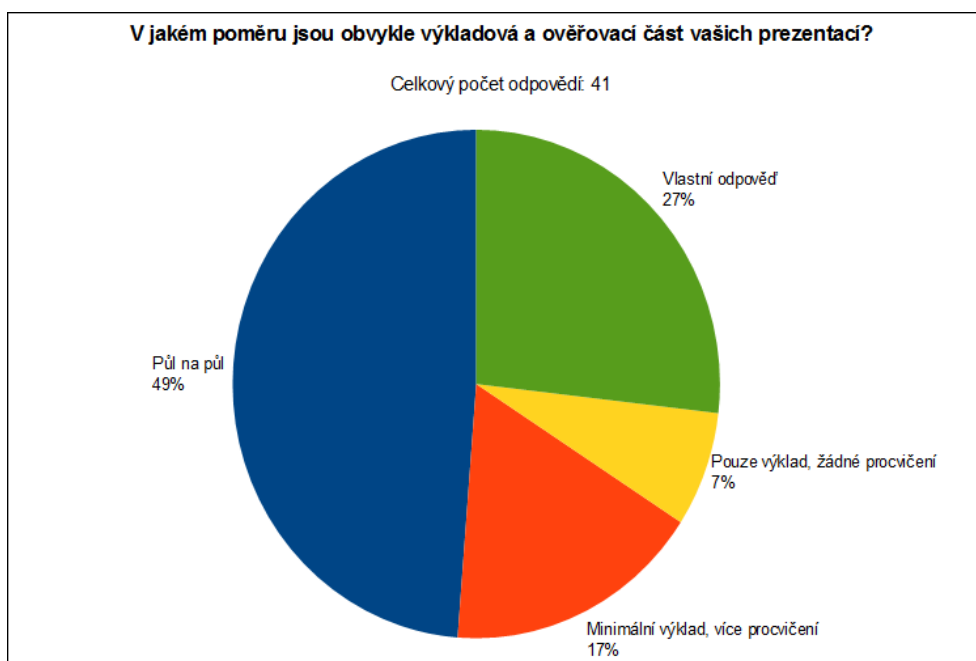
„více výkladu, méně procvičování”

„75 % výklad, 25 % procvičování”

„více výklad a hlavně zápis do sešitů, pak procvičení porozumění”

„záleží na tématu a účelu”

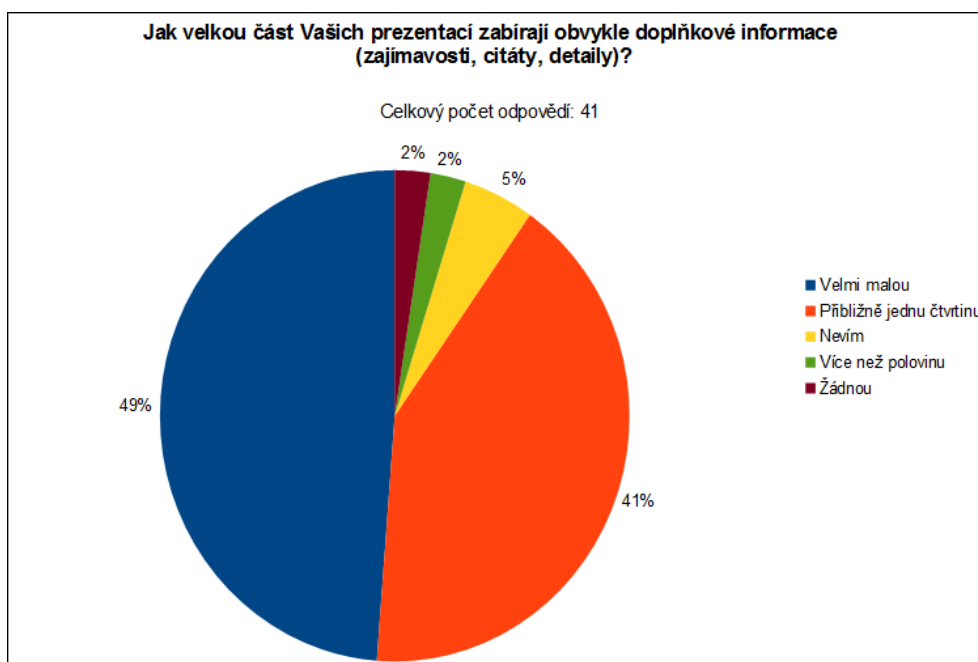
„Prezentace mám často zaměřené na výklad a vysvětlení pojmů. Procvičování provádím často ústně či písemnou formou na tabuli. Ve fyzice mám na procvičování připravené pracovní listy.”

Obrázek 16: Poměr částí prezentace

8.3.4 Jak velkou část Vašich prezentací zabírají obvykle doplňkové informace (zajímavosti, citáty, detaily)?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Téměř polovina respondentů věnuje při tvorbě prezentací pouze velmi malý prostor doplňkovým informacím. Jednu čtvrtinu prostoru prezentací věnuje doplňkovým informacím 41 % respondentů. Tento údaj koresponduje s analýzou, kdy jsem zjistila, že zajímavosti, citáty a detaily se vyskytují zejména v typech prezentací doplnění výkladu a ucelený učební materiál. Po jedné odpovědi získaly možnosti „více než polovinu“ a „žádnou“. Dva respondenti zvolili únikovou odpověď „nevím“.

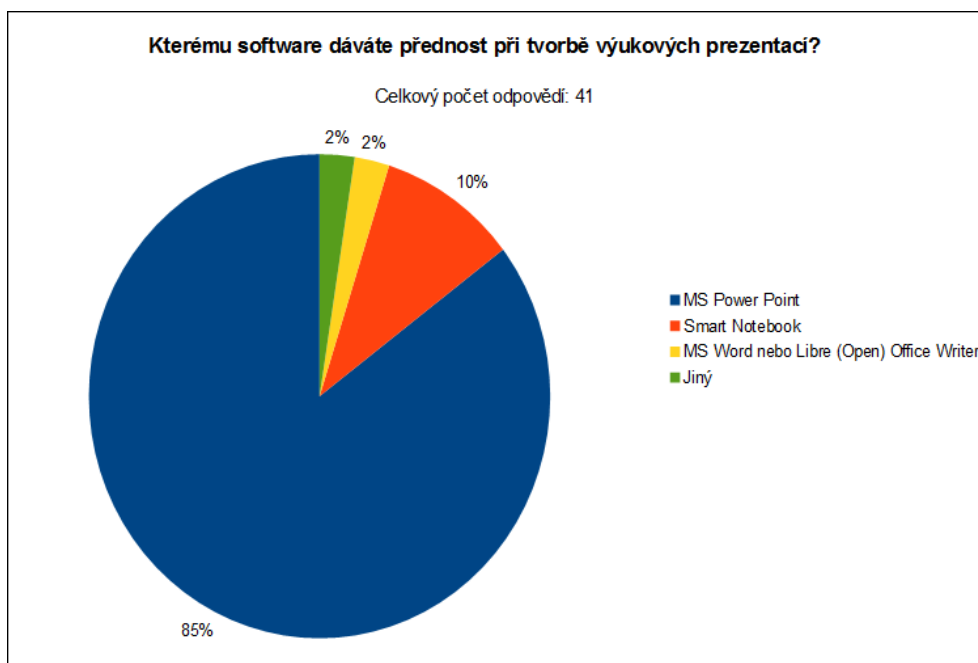
Obrázek 17: Podíl doplňkových informací

8.4 Software

Velké množství DUM na serveru www.dumy.cz je vytvořeno v programu MS PowerPoint, dále je zde hodně materiálů vytvořených v programu Smart Notebook. Zajímalo mě proto, zda respondenti používají k tvorbě prezentací ještě jiný software. Po této otázce se dotazník rozvětvil a každá skupina respondentů odpovídala pouze na otázky relevantní ke zvolené odpovědi.

8.4.1 Kterému software dáváte přednost při tvorbě výukových prezentací?

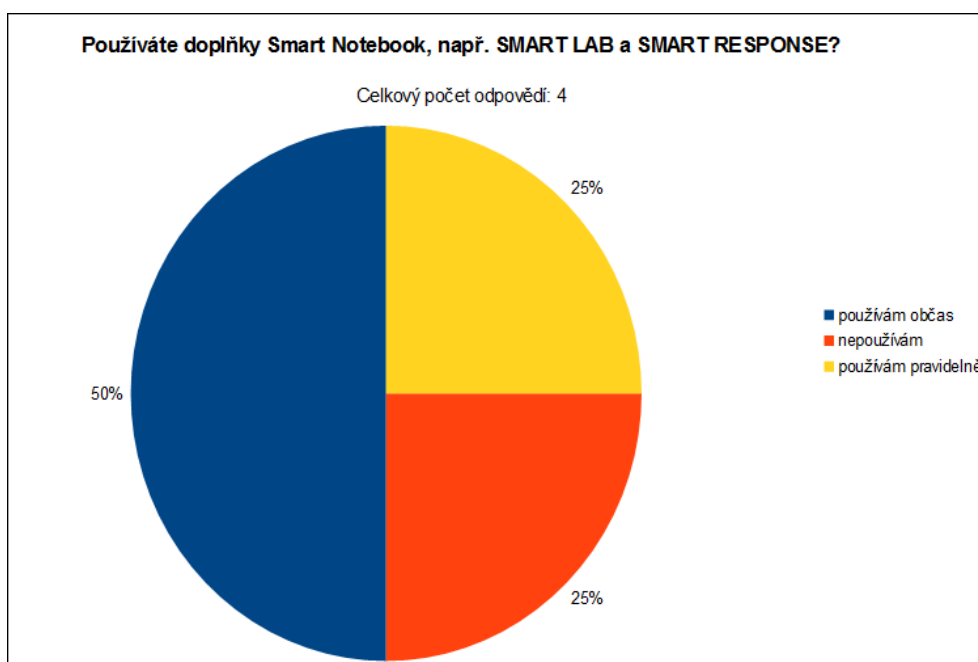
Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky. Většina respondentů používá program MS PowerPoint, 10 % zvolila software Smart Notebook, jeden respondent používá textový editor a jeden jiný software. Výsledky ukazují, že v českém školství je použití např. open source software ojedinělé. Důvody tohoto stavu popisuje přehledně Vladimír OTT.[8]

Obrázek 18: Druhy prezentačních programů

8.4.2 Používáte doplňky Smart Notebook, např. SMART LAB a SMART RESPONSE?

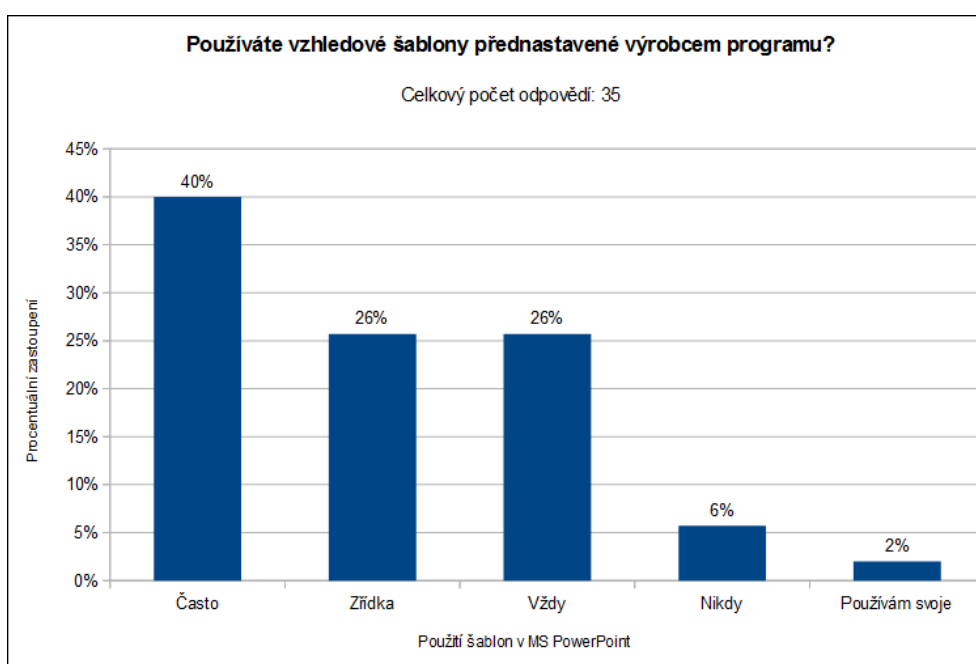
Povinná otázka pro respondenty, kteří v předchozí otázce zvolili možnost Smart Notebook. Respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní. Na otázku odpověděli čtyři respondenti. Pravidelné použití doplňků uvádí jeden respondent, ostatní je využívají občas nebo vůbec.

Obrázek 19: Použití doplňků v programu Smart Notebook

8.4.3 Používáte vzhledové šablony přednastavené výrobcem programu?

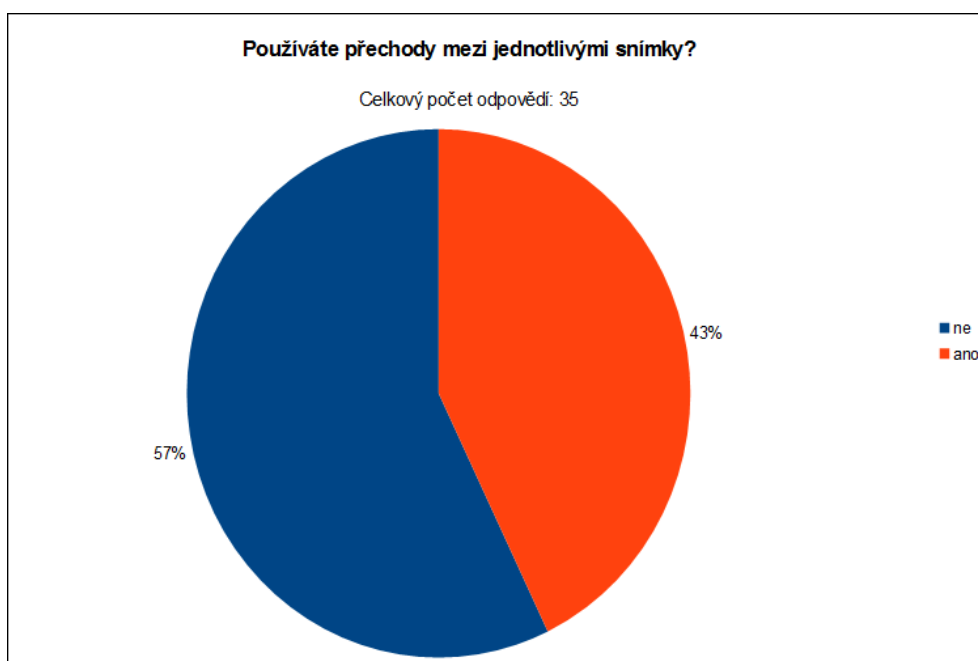
Povinná otázka pro respondenty, kteří v předchozí otázce zvolili možnost PowerPoint. Respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí nebo napsat odpověď vlastními slovy. Na otázku odpovědělo 35 respondentů. Přednastavené vzhledové šablony používají vždy nebo často dvě třetiny z nich, čtvrtina je využívá zřídka a 8 % nikdy.

Obrázek 20: Využití přednastavených šablon v PowerPointu

8.4.4 Používáte přechody mezi jednotlivými snímky?

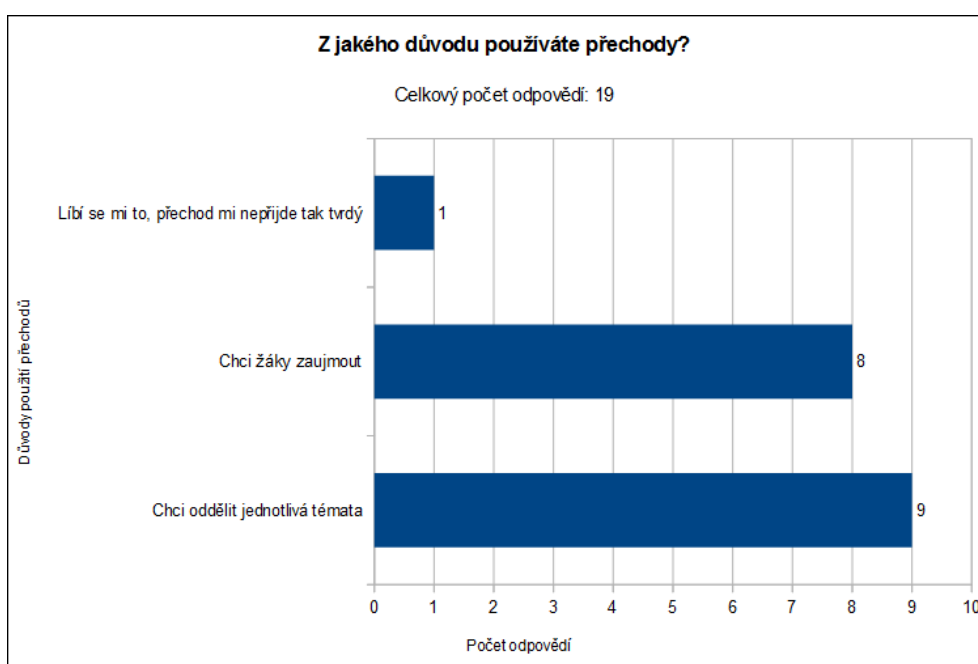
Povinná otázka pro respondenty, kteří zvolili možnost PowerPoint. Respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky. Tuto otázku zodpovědělo 35 respondentů. Většina přechody nevyužívá.

Obrázek 21: Použití přechodů v programu PowerPoint

8.4.5 Z jakého důvodu používáte přechody?

Povinná otázka pro respondenty, kteří zodpověděli předchozí otázku kladně. Respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní. Otázku zodpovědělo 19 respondentů. Jeden respondent napsal vlastní odpověď, čtyři respondenti uvedli, že je k použití přechodů vede jak potřeba zaujmout žáky, tak i potřeba strukturovat výukovou prezentaci. Zbývající respondenti vybrali buď jednu nebo druhou možnost.

Obrázek 22: Důvody použití přechodů v programu MS PowerPoint

8.4.6 Uveďte prosím název Vámi používaného prezentačního softwaru:

Povinná otázka pro respondenty, kteří zvolili jiný než uvedený software. Respondent musel napsat odpověď vlastními slovy. Tuto otázku zodpověděl pouze jediný respondent, který uvedl: „Prezentace mám vytvořené převážně v PowerPointu, někdy použiji Prezi a na procvičování využívám Smart Notebook”.

8.5 Použití grafických prvků

„Jeden obraz vydá za tisíc slov.”¹

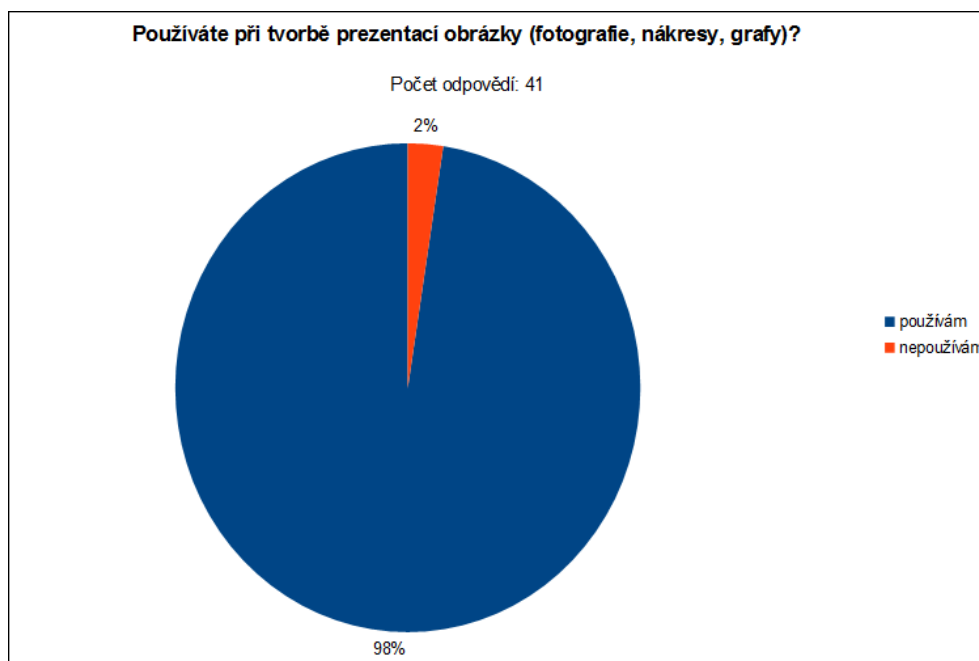
„Obrázky různého typu mohou sloužit k vylepšení vašich snímků a je vhodné s nimi počítat (podle typu publika a příležitosti) nežli mít na snímcích přemíru textu nebo větší prázdný prostor.”

(MAGERA 2005, s. 90).[6]

Výukových prezentací zcela bez obrázků jsem našla jen velmi málo. V dotazníku jsem proto ověřovala, zda použití obrázků je opravdu všeobecně rozšířené. Dále jsem se zjišťovala, z jakých zdrojů respondenti obrázky čerpají.

8.5.1 Používáte při tvorbě prezentací obrázky (fotografie, nákresy, grafy)?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky. Vizuální prvky do svých prezentací zařazují téměř všichni respondenti, pouze jeden uvedl, že obrázky nepoužívá.

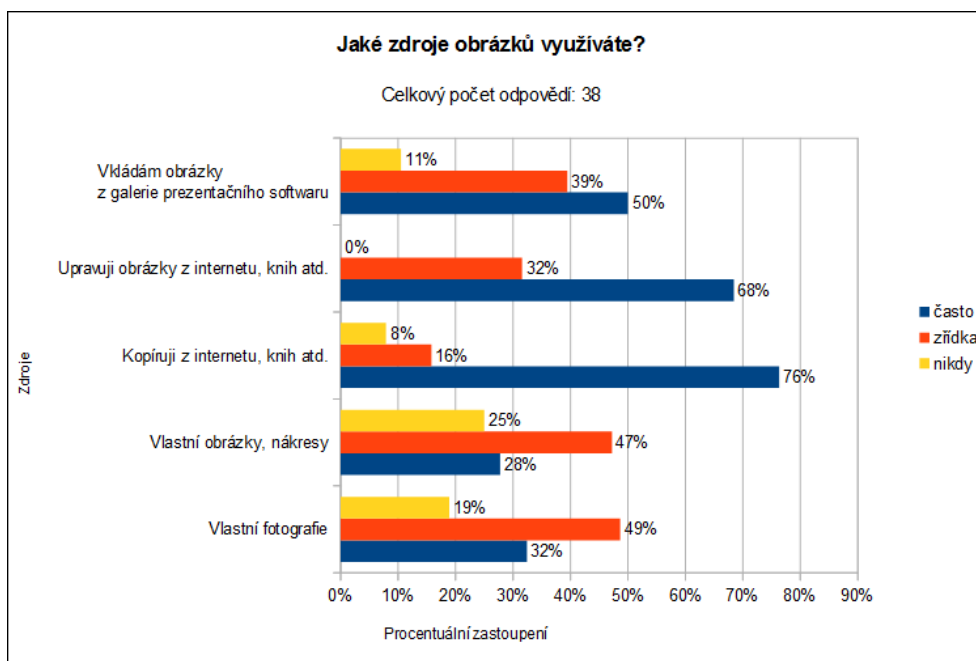

Obrázek 23: Použití obrázků ve výukových prezentacích

¹čínské přísloví (<http://chi.cz/prislovi/cinska-prislovi>)

8.5.2 Jaké zdroje obrázků využíváte?

Nepovinná otázka pro respondenty, kteří zodpověděli předchozí otázku kladně. Respondent se mohl u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále. Odpovědělo celkem 38 respondentů. V případě obrázků je situace obdobná jako u informačních zdrojů. Všichni respondenti používají obrázky převzaté z internetových zdrojů nebo knih. Většina respondentů obrázky někdy upravuje, 8 % respondentů obrázky upravuje vždy. Dalším významným zdrojem obrázků jsou galerie prezentačního softwaru. Polovina respondentů je využívá vždy, 39 % občas a 11 % nikdy. Vlastnoručně vytvořené obrázky a nákresy často používá 28 % respondentů, téměř polovina je zařazuje občas a jedna čtvrtina vůbec. U vlastních fotografií je situace obdobná. Žádný respondent nevyužívá jen jeden zdroj, většinou volí kombinaci 2-3 možností.

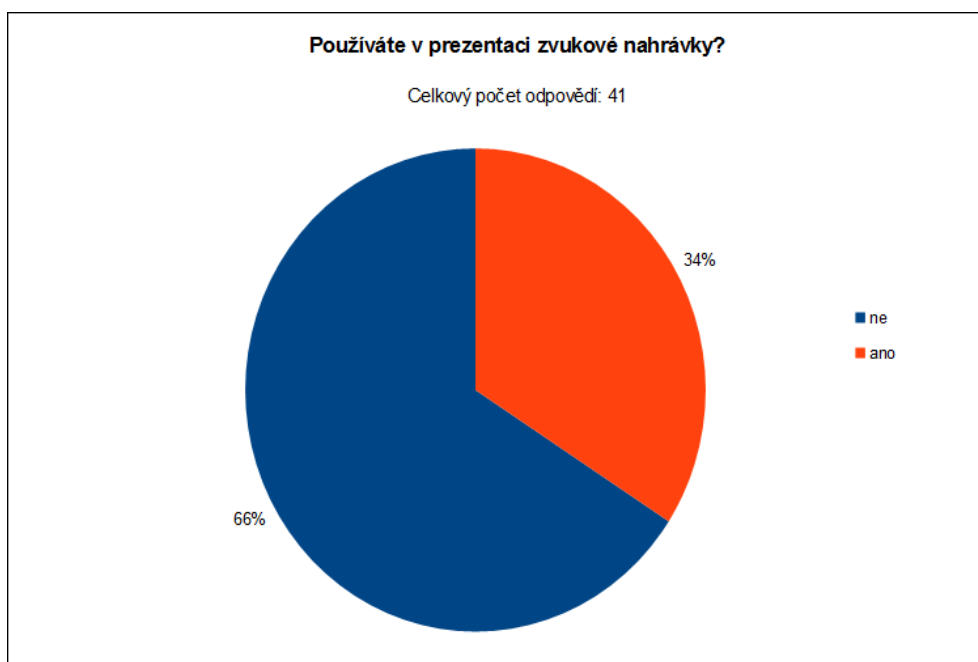
Obrázek 24: Zdroje obrázků ve výukových prezentacích

8.6 Zvukové nahrávky

Své místo v prezentacích mají také zvukové záznamy. Jejich funkcí může být část významového sdělení nebo upoutání pozornosti publika na určitý snímek nebo jeho část (MAGERA 2005, s. 250).[6] V dotazníku jsem zjišťovala, zda respondenti zvukové nahrávky používají a jakou funkci jim přisuzují.

8.6.1 Používáte v prezentaci zvukové nahrávky?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky. Jedna třetina respondentů zvukové nahrávky do výukových prezentací zařazuje, dvě třetiny tak nečiní.

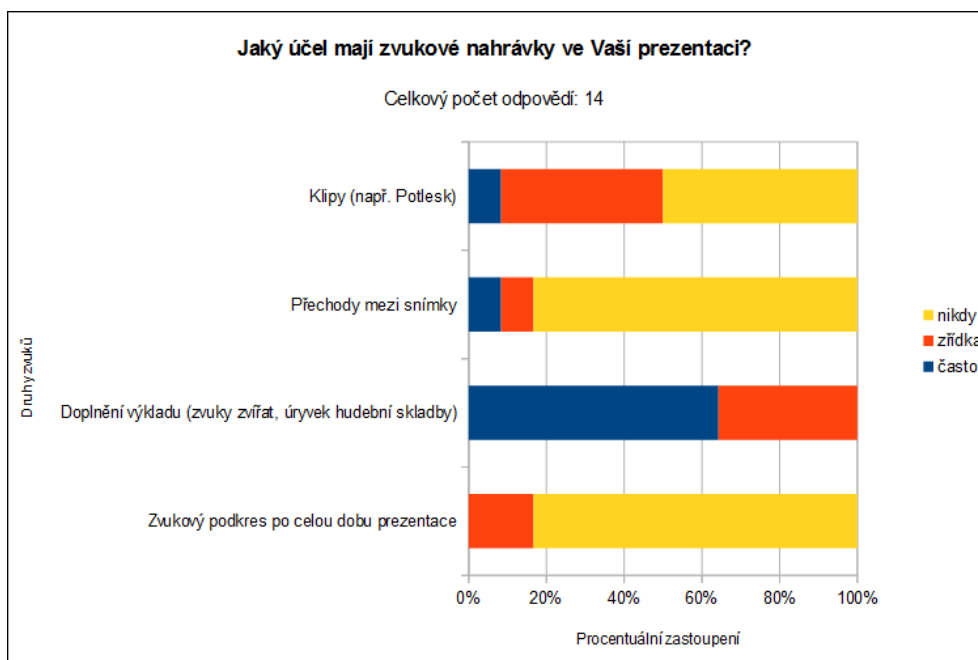
Obrázek 25: Použití zvuků ve výukových prezentacích

8.6.2 Jaký účel mají zvukové nahrávky ve Vaší prezentaci?

Nepovinná otázka, pro respondenty, kteří předchozí otázku zodpověděli kladně. Respondent se mohl u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále. Otázku zodpovědělo 14 respondentů. Převažujícím důvodem pro zařa-

8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

zení zvukových nahrávek je doplnění výkladu. Jiné možné funkce zvuků, jako je třeba podkres nebo strukturování prezentace, jsou využívány výjimečně.

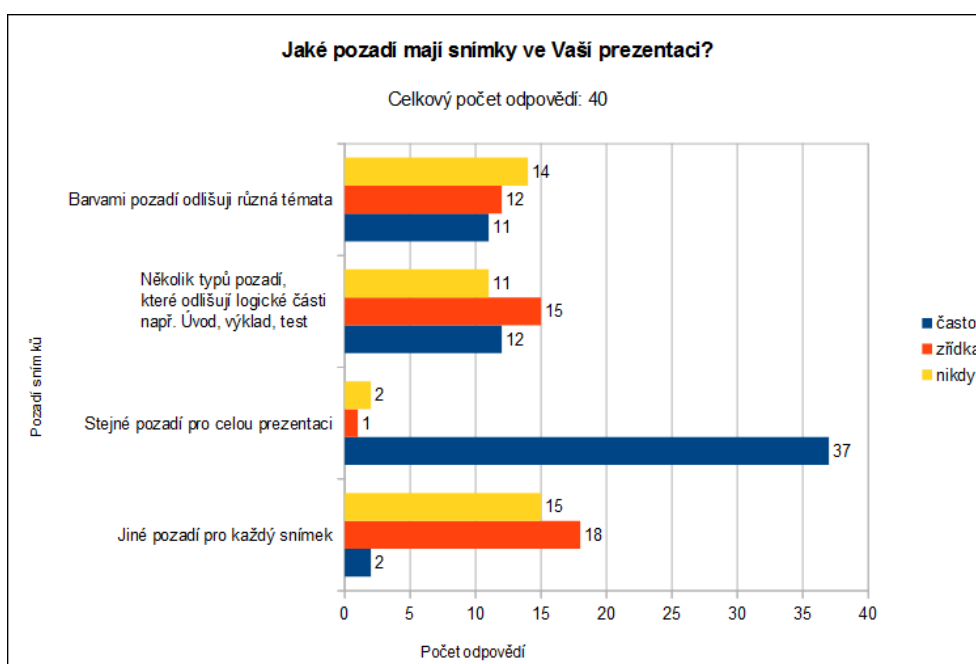
Obrázek 26: Účel zvuků ve výukových prezentacích

8.7 Pozadí snímků

Dojem z prezentace ovlivňují také barvy, přičemž barva pozadí je lidmi vnímána nejvíce (MAGERA 2005, s. 165).[6] Následující otázku jsem věnovala zacházení s pozadím snímků.

8.7.1 Jaké pozadí mají snímky ve Vaší prezentaci?

Nepovinná otázka, respondent se mohl u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále. Otázku zodpovědělo 40 respondentů. Většina respondentů používá stejné pozadí pro celou prezentaci. Menší část respondentů využívá různá pozadí snímků k odlišení různých logických nebo tematických částí prezentace.

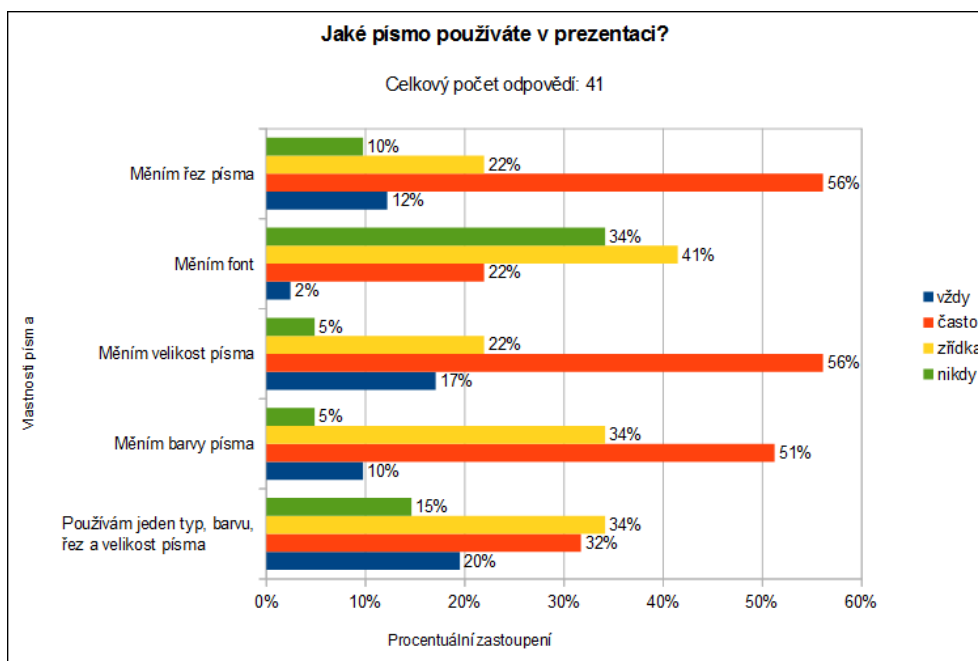
Obrázek 27: Pozadí snímků

8.8 Písmo

Srozumitelnost a správná sazba textu je v prezentacích důležitá, publikum by mělo být schopno obsah snímku pochytit během tří vteřin, aby mohlo vzápětí obrátit pozornost zpět k prezentujícímu (DUARTE 2012, s. 140).[3] V následujících dvou položkách jsem zjišťovala, jak respondenti formátují texty, zda mění vlastnosti písma a co je k těmto změnám vede.

8.8.1 Jaké písmo používáte v prezentaci?

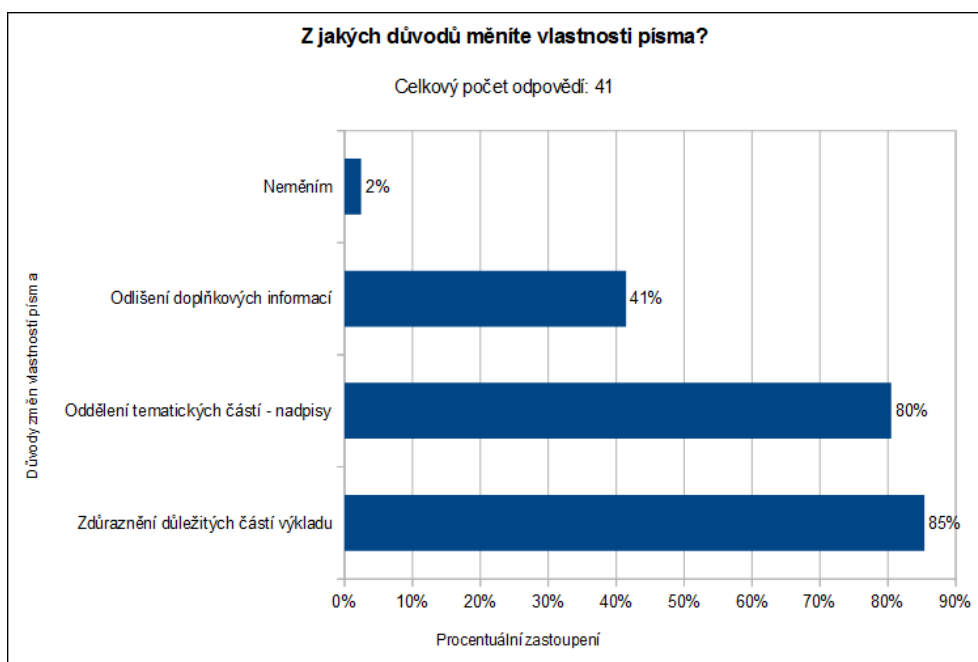
Povinná otázka, respondent se musel u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále. Zhruba dvě třetiny respondentů používají v prezentacích různé typy písma. Nejčastěji mění řez, velikost a barvu písma. Různé fonty využívá pouze jedna čtvrtina respondentů. Jedna pětina respondentů uvedla, že používá stále stejný typ písma.

Obrázek 28: Vlastnosti písma

8.8.2 Z jakých důvodů měníte vlastnosti písma?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní. Většina respondentů používá různé podoby písma k oddělení tematických částí a ke zdůraznění důležitých částí výkladu. K odlišení doplňkových informací mění vlastnosti písma 41 % respondentů. Jeden respondent uvedl, že vlastnosti písma nemění.

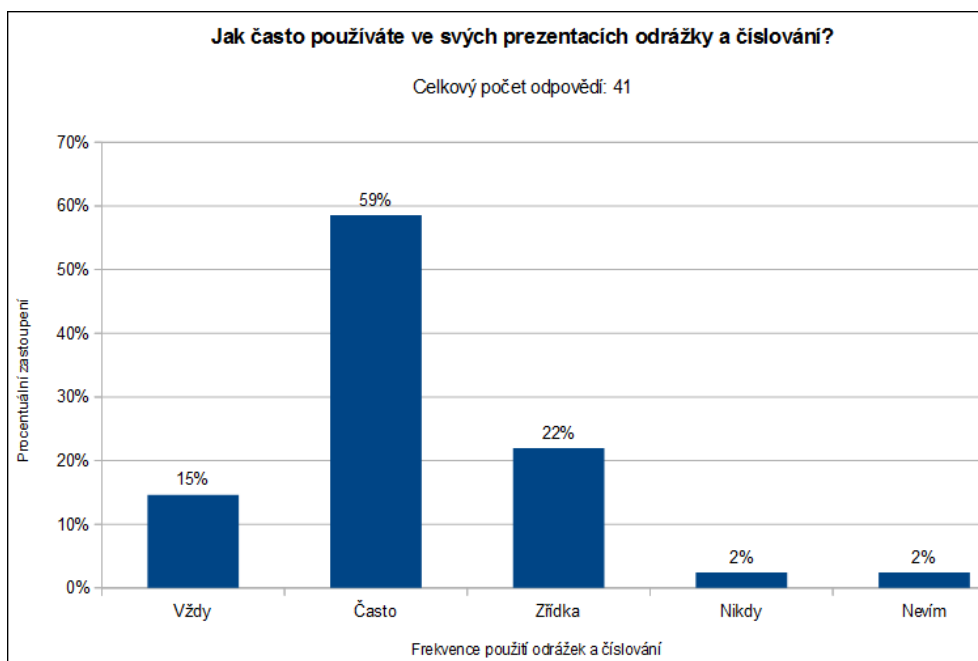
Obrázek 29: Důvody změn vlastností písma

8.9 Odrážky

S odrážkami a číslováním je třeba zacházet opatrně a používat je střídavě (DUARTE 2012, s. 150-151)[3], (ČAPEK 2015, s. 127).[2] V rozporu s varováním před nadužíváním odrážek v odborné literatuře jsem ve většině analyzovaných prezentací nacházela odrážky velmi často. To mě vedlo k tomu, abych otázku o používání odrážek zařadila do dotazníku.

8.9.1 Jak často používáte ve svých prezentacích odrážky a číslování?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Tři čtvrtiny respondentů používá odrážky a číslování často nebo vždy. Zřídka s nimi pracuje 22 % respondentů a nikdy 1 respondent. Únikovou odpověď „nevím“ zvolil také jeden respondent.

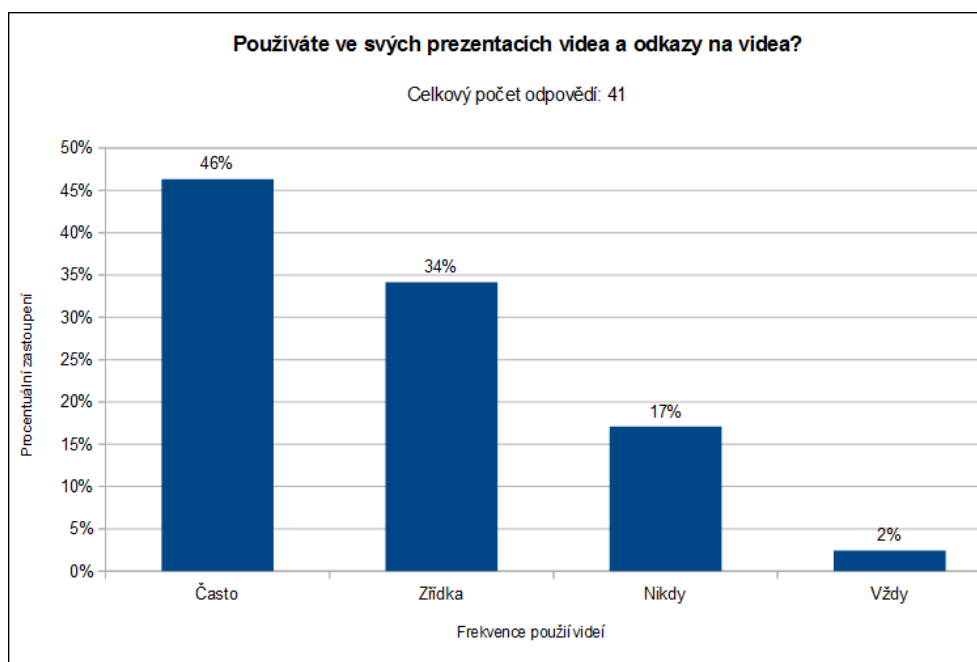
Obrázek 30: Odrážky a číslování

8.10 Video

Videozáznamy a animované klipy jsou rovněž častou součástí digitálních výukových materiálů. Mohou prezentaci oživit nebo doplnit o věcné informace (MAGERA 2015, s. 259).[6] Téma videí jsem zkoumala ve dvou položkách dotazníku.

8.10.1 Používáte ve svých prezentacích videa a odkazy na videa?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další. Většina respondentů používá alespoň někdy videa a odkazy na videa. Hodnotu „nikdy“ zvolilo 17 % respondentů.

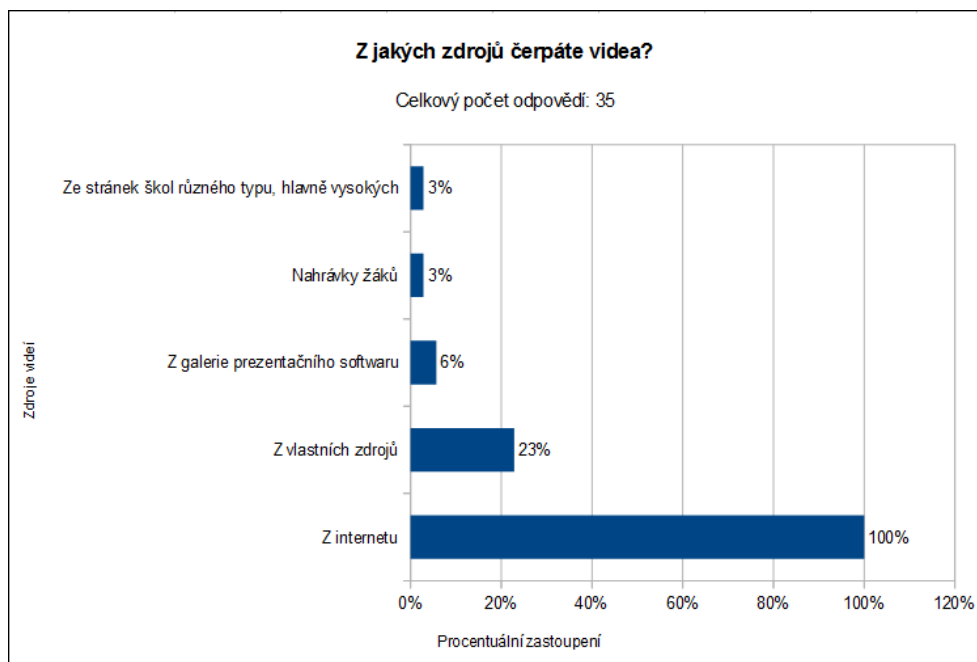

Obrázek 31: Použití videí

8.10.2 Z jakých zdrojů čerpáte videa?

Povinná otázka pro respondenty, kteří v předchozí otázce uvedli, že vkládají do výukových prezentací videa. Respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní. Na otázku odpovědělo 35 respondentů. Všichni respondenti uvedli, že čerpají videa z internetových

zdrojů. Kromě internetu využívá 23 % respondentů vlastní nahrávky, z galerie prezentačního softwaru čerpá videa 6 % respondentů. Jeden respondent uvedl, že používá nahrávky od žáků a jeden získává videa ze stránek jiných škol.

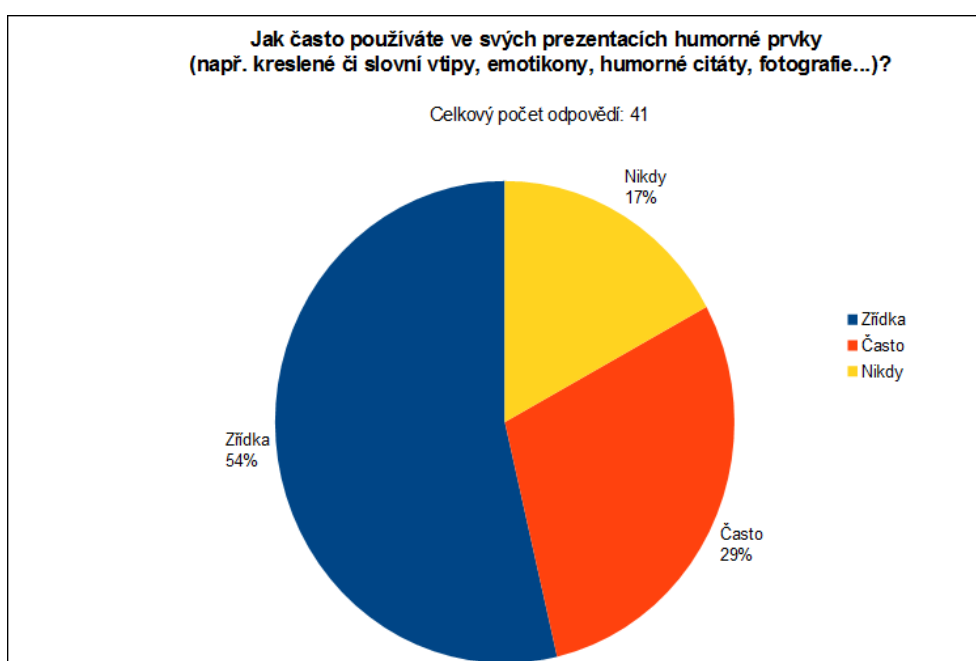
Obrázek 32: Zdroje videí

8.11 Humorné prvky

Zatímco tradiční pedagogika vnímala humor jako rušivý element snižující efektivitu výuky, v současné pedagogice převládá přesvědčení, že humor je žádoucí součástí vzdělávacího procesu. Podle zahraničních studií použití humorných prvků pomáhá k zapamatování částí látky, se kterými je spojen. Humor, který nemá souvislost s probíranou látkou však tento pozitivní efekt nemá. Humor je tedy možné využít pro zapamatování nejdůležitějších částí vyučovaného obsahu (ŠEĎOVÁ 2012).[7] Prezentace umožňují načasování humorných prvků, jsou tedy vhodnou formou, jak zapojit humor do výuky a vytěžit jeho pozitivní účinky. Vztah respondentů k použití humoru ve výukových prezentacích jsem zkoumala ve dvou položkách dotazníku.

8.11.1 Jak často používáte ve svých prezentacích humorné prvky (např. kreslené či slovní vtípy, emotikony, humorné citáty, fotografie...)?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky. Humorné prvky často zařazuje do svých prezentací 29 % respondentů, alespoň někdy 54 % respondentů. Zbývající respondenti nezařazují humorné prvky vůbec.

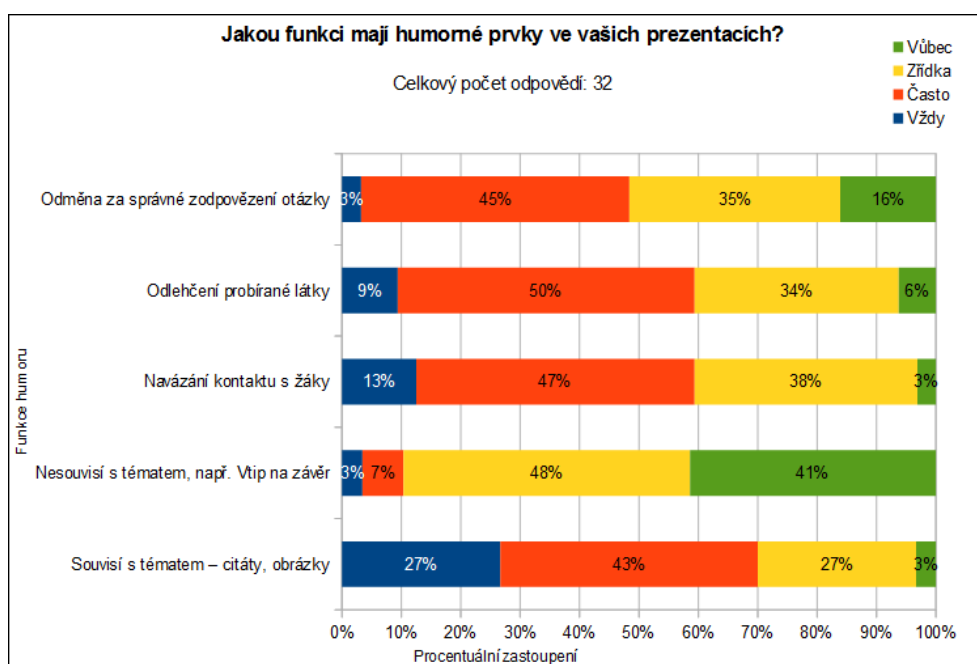

Obrázek 33: Použití humorných prvků

8.11.2 Jakou funkci mají humorné prvky ve vašich prezentacích?

Nepovinná otázka pro respondenty, kteří zařazují do výukových prezentací humorné prvky. Respondent se mohl u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále. Otázku zodpovědělo 32 respondentů. Humorné prvky, které souvisí s tématem, vkládá do prezentací 70 % respondentů. Humorné prvky bez návaznosti na probírané téma používá častěji pouze 10 % respondentů. K zařazení humorných prvků do výuky vede většinu respondentů potřeba navázat kontakt s žáky a odlehčit probíranou látku, 60 %

respondentů tak činí pravidelně, jedna třetina občas. Dalším důležitým motivem je potřeba odměnit žáky za nějaký výkon, např. správné zodpovězení otázky. Tento motiv uvádí 84 % respondentů.

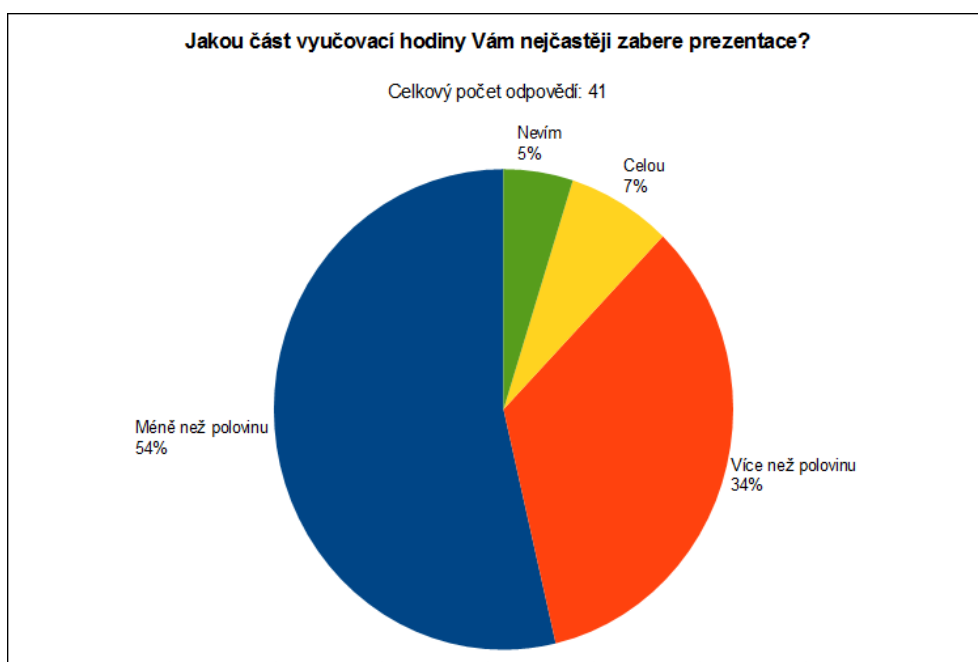
Obrázek 34: Funkce humoru ve výukových prezentacích

8.12 Prezentace ve vyučovací hodině

Podoba výukové prezentace je také závislá na tom, jakým způsobem ji chce autor použít ve vyučovací hodině. Některé prezentace obsahují pouze výkladovou část, je tedy pravděpodobné, že ověření pochopení výkladu žáky probíhá jinou formou. Jiné prezentace obsahují i další logické části a mohou tak tvořit kostru celé vyučovací hodiny. Další faktorem ovlivňujícím podobu prezentace je, jakým způsobem budou žáci s prezentací pracovat. Život prezentace po ověření ve výuce je další zkoumanou položkou v dotazníku.

8.12.1 Jakou část vyučovací hodiny Vám nejčastěji zabere prezentace?

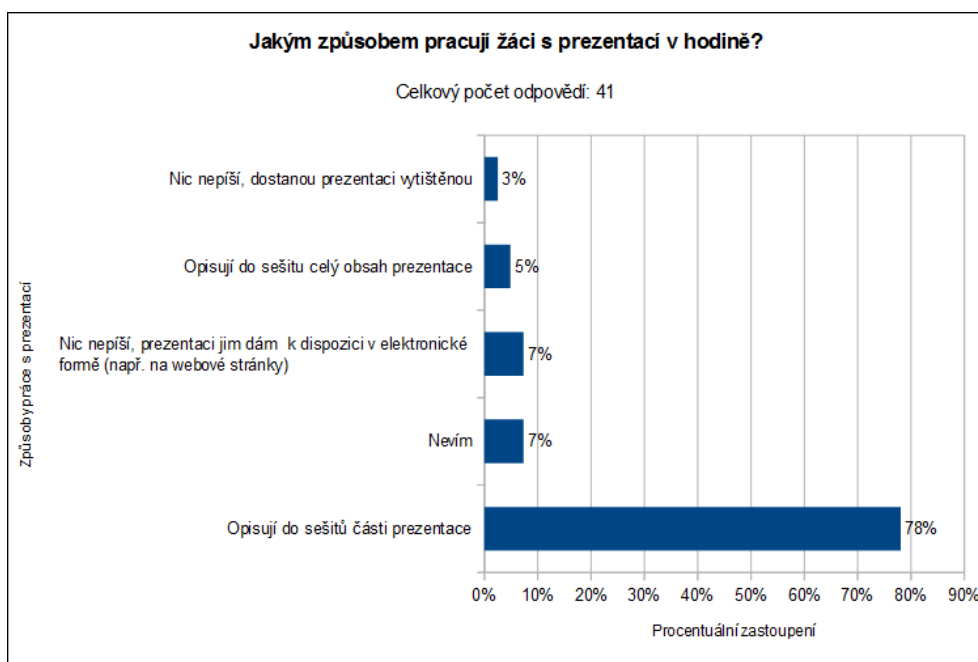
Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Většina respondentů vyplní výukovou prezentací méně než polovinu vyučovací hodiny, 7 % respondentů jí vyplní celou vyučovací hodinu. Přibližně třetina respondentů pokryje prezentací více než polovinu hodiny. Zbývající respondenti zvolili možnost „nevím“.

Obrázek 35: Podíl prezentace ve vyučovací hodině

8.12.2 Jakým způsobem pracují žáci s prezentací v hodině?

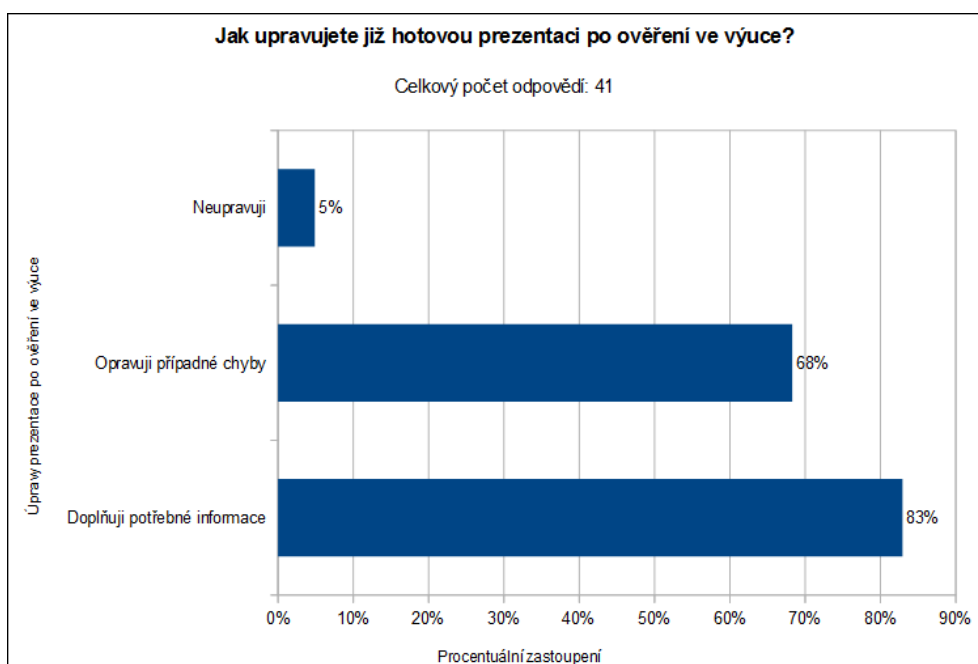
Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Většina respondentů uvedla, že v průběhu vyučovací hodiny žáci opisují části prezentace do sešitů. Pouze 10 % respondentů dává žákům prezentaci k dispozici buď ve vytištěné nebo elektronické formě. Předpoklad z analýzy o ucelených učebních materiálech v kapitole 6.1.1 se tedy nenaplnil.

Obrázek 36: Práce žáků s prezentací ve vyučovací hodině

8.12.3 Jak upravujete již hotovou prezentaci po ověření ve výuce?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1). Téměř všichni respondenti po ověření ve výuce opravují chyby v prezentacích a doplňují chybějící informace. Pouze dva respondenti uvedli, že prezentace nijak neupravují.

Obrázek 37: Úpravy prezentací po ověření ve výuce

8.13 Osobní postoj k prezentacím ve výuce

Užitečný nástroj nebo jen práce navíc? Pokud učitel nespatřuje přínos prezentací pro výuku, pak ani kvalita jím vytvořeného DUM nebude valná. Motivem k tvorbě DUMů může být i povinnost uložená vedením školy, kde je učitel zaměstnán, nebo finanční motivace (ČAPEK 2015, s. 129).[2] V mém dotazníkovém šetření jeden z respondentů uvedl: „ve škole skoro povinně 20 dumů, pomáhají mi i vlastní děti“. Považovala jsem tedy za důležité zeptat se respondentů, v čem a zda vůbec spatřují přínos prezentací pro výuku. V další položce jsem se zajímala o to, zda mají učitelé k dispozici vše, co k tvorbě DUMů potřebují.

8.13.1 V čem spatřujete přínos prezentací pro výuku?

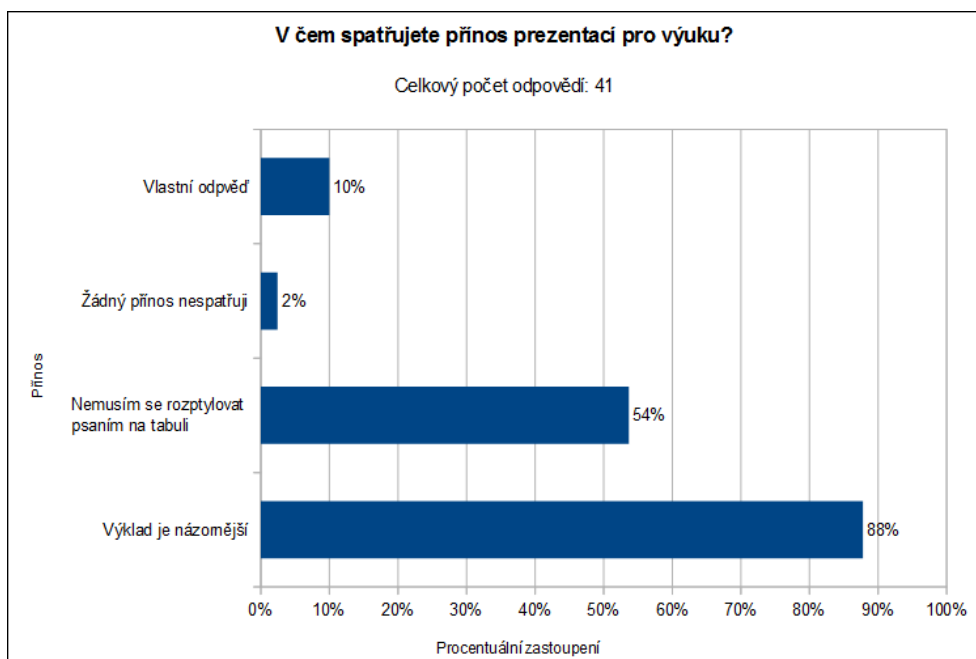
Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní. Většina respondentů oceňuje větší názornost výkladu, kterou výukovou prezentace přinášejí. Přibližně polovina respondentů vyhovuje, že nemusí během výkladu psát na tabuli. Pouze jeden respondent uvedl, že nespatřuje žádný přínos prezentací pro výuku. Čtyři respondenti napsali vlastní odpověď:

„lepší čitelnost (možnost zvětšení, odpadají dohady typu "nepřečtu to"); důležité pro žáky, kteří mají problémy se zrakem”

„náhrada nedostupných materiálů (přírodniny, ch. látky pro pokusy aj.)”

„záleží na předmětu - u jazyka menší než u naukového předmětu (např. Aj x Vv)”

„pomáhá při zápisu do sešitu”

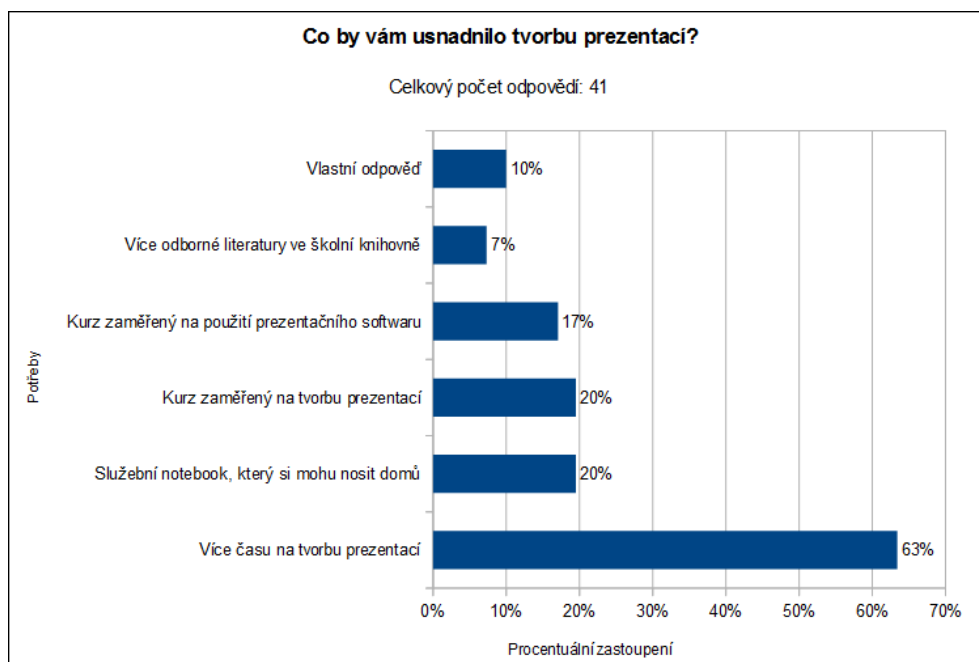
Obrázek 38: Osobní názor na přínos prezentací ve výuce

8.13.2 Co by vám usnadnilo tvorbu prezentací?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní (min. 1). Téměř dvě třetiny respondentů by uvítalo více času na tvorbu prezentací.² Jedna pětina respondentů postrádá kurz na rozšíření vědomostí k tvorbě prezentací a 17 % by uvítalo kurz na ovládání prezentačního softwaru. Jedné pětině pedagogů pak schází služební notebook, který by si mohli nosit domů. Bohatší školní knihovna chybí 7 % respondentů. Vlastní odpověď zvolilo 10 % respondentů. Čtyři respondenti uvedli, že mají vše potřebné a nic dalšího nepotřebují. Jeden respondent vepsal odpověď „nevím“.

²Příprava kvalitní prezentace o 30 snímcích zabere 36 - 90 hodin (DUARTE 2012, s. 13).[3] Průměrný DUM obsahuje 10 - 12 snímků, příprava by tedy měla trvat adekvátně 12 - 30 hodin. Na českých školách je však pro powerpointovou prezentaci ve formátu DUM počítáno s pracností 3 hodiny (ČAPEK 2015, s. 129)[2]!

8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

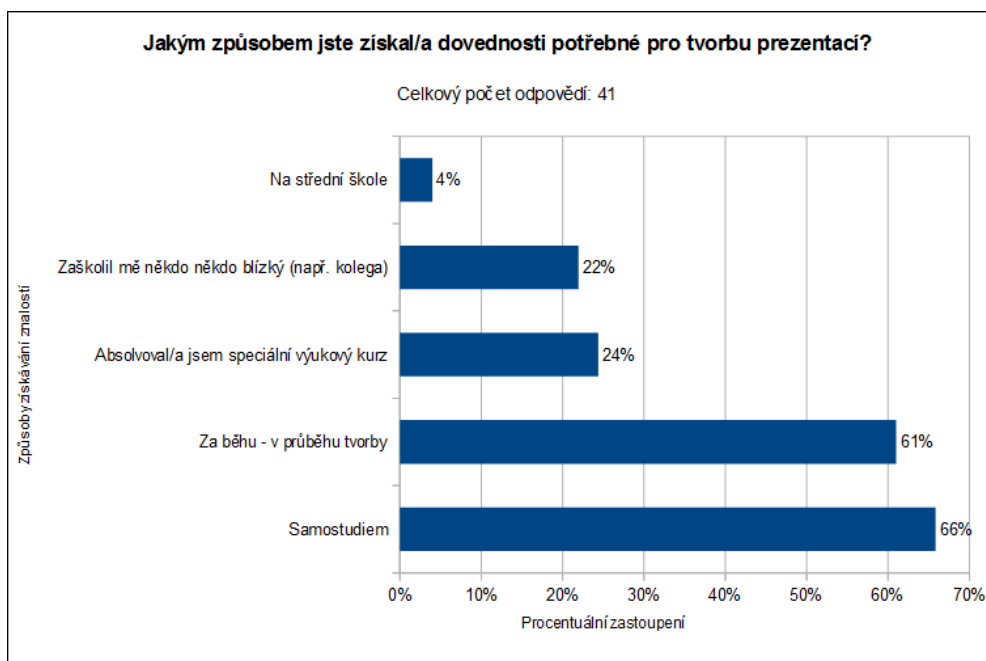
Obrázek 39: Potřeby pro tvorbu prezentací

8.14 Odborné znalosti pro tvorbu prezentací

Pokud učitelé získávají potřebné znalosti až při vlastní tvorbě DUM, je cesta ke kvalitním materiálům trnitá. Mají učitelé vůbec šanci vytvořit kvalitní prezentaci nebo jen cosi, co je „urážkou dobrého vkusu“ (ČAPEK 2015, s. 127)[2]? Jaký je stav odborných znalostí respondentů jsem zjišťovala ve dvou položkách dotazníku.

8.14.1 Jakým způsobem jste získal/a dovednosti potřebné pro tvorbu prezentací?

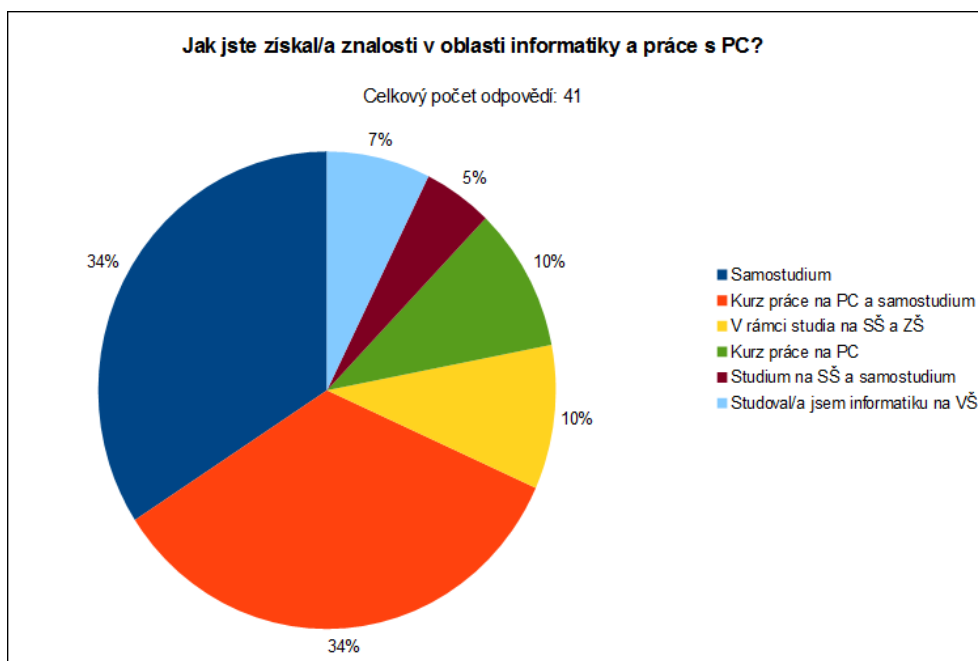
Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní (min. 1). Většina respondentů uvádí, že znalosti k tvorbě prezentací získala samostudiem a „za běhu“. Jedna čtvrtina absolvovala odborně zaměřený kurz a 22 % respondentů soukromě zaškolila blízká osoba. Na střední nebo vysoké škole se naučili vytvářet prezentace pouze 2 respondenti. Jeden respondent uvedl, že se učí z prezentací jiných učitelů.

Obrázek 40: Způsoby nabytí znalostí k tvorbě prezentací

8.14.2 Jak jste získal/a znalosti v oblasti informatiky a práce s PC?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní. Jedna třetina respondentů získal znalosti k práci na PC pouze samostudiem, druhá třetina kombinací samostudia a účasti v kurzu práce na PC. Samotný kurz práce na PC uvádí 10 % respondentů. V rámci studia na všech stupních škol se naučilo pracovat na počítači 22 % respondentů.

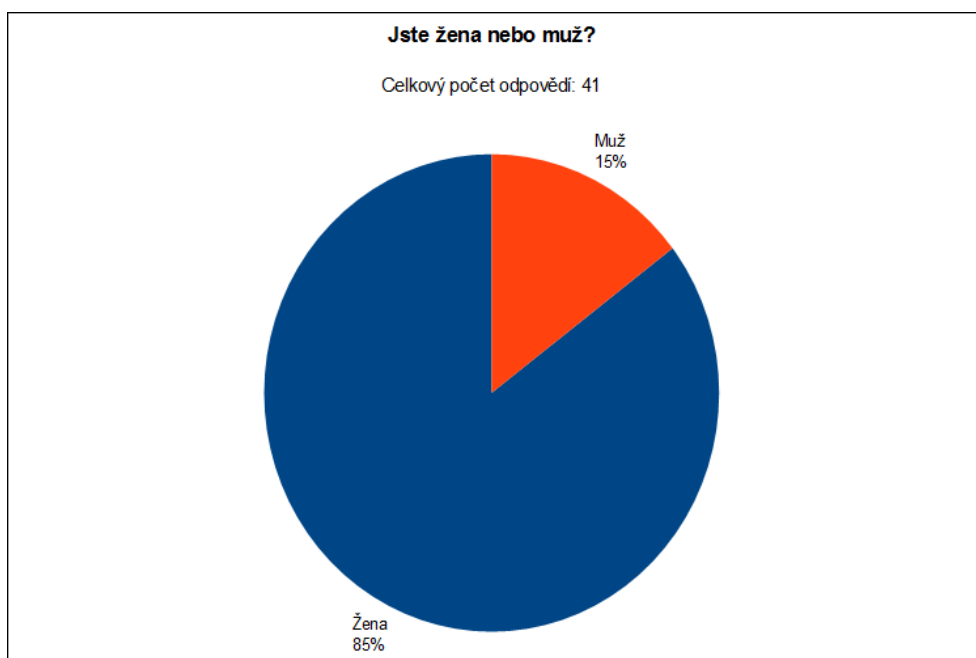
Obrázek 41: Získávání znalostí k práci na PC

8.15 Faktografické údaje

V souladu s metodikou pro vytváření dotazníků (GAVORA 2010, s. 99-109)[5] jsem jednoduché faktografické položky zařadila na konec průzkumu. Byly to dotazy na pohlaví a věk respondenta.

8.15.1 Jste žena nebo muž?

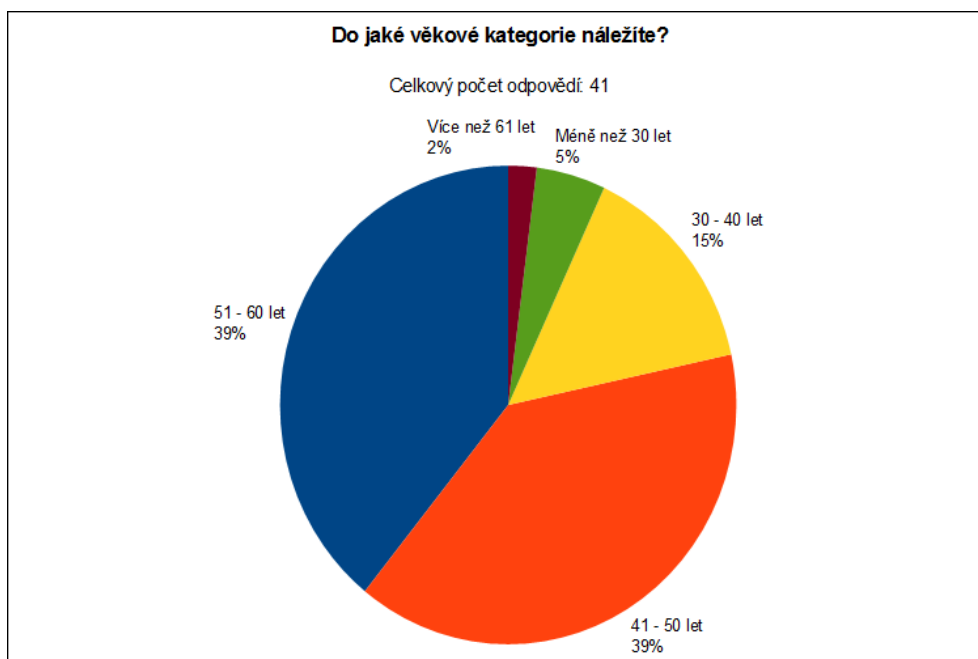
Nepovinná otázka, respondent mohl zvolit jednu z nabízených odpovědí. Dotazník zodpovědělo celkem 35 žen a 6 mužů.

Obrázek 42: Struktura respondentů podle pohlaví

8.15.2 Do jaké věkové kategorie náležíte?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Většina respondentů spadá do věkových kategorií 41 až 50 let a 51 až 60 let. Do věkové kategorie 30 až 40 let náleží 15 % respondentů. Nejméně jsou zastoupeny věkové kategorie do 30 let a více než 60 let.

Obrázek 43: Věková struktura respondentů

9 Ověření hypotéz pomocí Chí-kvadrát testu

Tato kapitola a její podkapitoly je věnována ověření hypotéz formulovaných v kapitole 7.1. K ověření hypotéz jsem použila statistickou metodu Chí-kvadrát test nezávislosti.[9] Ke každé hypotéze jsem existuje nulová hypotéza, která nepředpokládá závislost mezi zkoumanými znaky. Testování probíhá na zvolené hladině významnosti α , obvykle 0,05 nebo 0,01. Data získaná dotazníkovým šetřením jsem použila k vytvoření kontingenčních tabulek s četnostmi odpovědí. Test spočívá ve srovnání četností získaných z dotazníkového šetření a teoretických četností. Na základě těchto dat se spočítá hodnota testového kritéria χ^2 a následně se porovná s hodnotou ve statistických tabulkách. Pokud je vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 vyšší než tabulková hodnota na příslušné hladině pravděpodobnosti, je prokázána závislost mezi zkoumanými znaky a nulová hypotéza je zamítnuta. Předpokladem správného použití této statistické metody je, že četnosti v buňkách kontingenční tabulky jsou větší než 0 a alespoň 80 % z nich je větší než 5.

V následujících kapitolách popisuji ověření jednotlivých hypotéz, které jsem roztrídila do pěti tematických skupin.

9.1 Hypotézy o vztazích vyučovacího předmětu a prezentace

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{01} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A1} .

- Nulová hypotéza H_{01} : Neexistuje závislost podílu procvičení ve výukové prezentaci na vyučovacím předmětu.
- Alternativní hypotéza H_{A1} : Existuje závislost podílu procvičení ve výukové prezentaci na vyučovacím předmětu.

Vyučovací předměty jsem rozdělila do dvou skupin. Do první skupiny jsem zahrнула český jazyk, cizí jazyky a matematiku. Do druhé skupiny jsem zařadila ostatní předměty. Data jsem dále rozdělila podle podílu procvičovací

části do dvou skupin. Ze souboru dat jsem vyřadila tři odpovědi, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 38 odpovědí.

Kvantil rozdělení: $\chi^2_{(0,05;1)} = 3,84$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 5,52, překračuje tedy tabulkovou hodnotu ($5,52 > 3,84$). Zamítám proto nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků a pokládám závislost mezi zkoumanými znaky za prokázanou na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Existuje závislost podílu procvičení ve výukové prezentaci na vyučovacím předmětu.

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{03} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A3} .

- Nulová hypotéza H_{03} : Přítomnost doplňkových informací v prezentaci nezávisí na vyučovacím předmětu.
- Alternativní hypotéza H_{A3} : Přítomnost doplňkových informací v prezentaci závisí na vyučovacím předmětu.

Vyučovací předměty jsem rozdělila do dvou skupin. Do první skupiny jsem zahrнула český jazyk, cizí jazyky a matematiku. Do druhé skupiny jsem zařadila ostatní předměty. Data jsem dále rozdělila podle podílu doplňkových informací do dvou skupin. Ze souboru dat jsem vyřadila dvě odpovědi, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 39 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;1)} = 3,84$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 0,46, nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu ($0,46 < 3,84$). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Přítomnost doplňkových informací v prezentaci nezávisí na vyučovacím předmětu.

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{012} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A12} .

- Nulová hypotéza H_{012} : Neexistuje závislost mezi způsobem využití prezentací ve vyučovací hodině a vyučovacím předmětem.
- Hypotéza H_{A12} : Existuje závislost mezi způsobem využití prezentací ve vyučovací hodině a vyučovacím předmětem.

Vyučovací předměty jsem rozdělila do dvou skupin. Do první skupiny jsem zahrnula český jazyk, cizí jazyky a matematiku. Do druhé skupiny jsem zařadila ostatní předměty. Data jsem dále rozdělila podle podílu prezentace ve vyučovací hodině do dvou skupin. Ze souboru dat jsem vyřadila 2 odpovědi, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 39 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;1)} = 3,84$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 3,75, nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu ($3,75 < 3,84$). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Neexistuje závislost mezi způsobem využití prezentací ve vyučovací hodině a vyučovacím předmětem.

9.2 Hypotézy vztahující se ke struktuře prezentace

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{02} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A2} .

- Nulová hypotéza H_{02} : Neexistuje závislost mezi počtem informačních zdrojů a podílem doplňkových informací v prezentaci.
- Alternativní hypotéza H_{A2} : Existuje závislost mezi počtem informačních zdrojů a podílem doplňkových informací v prezentaci.

Množství zdrojů jsem rozdělila do dvou skupin. V první skupině bylo 3 a méně zdrojů, ve druhé skupině bylo více než 3 zdrojů. Data jsem dále rozdělila podle podílu doplňkových informací do dvou skupin. Ze souboru dat jsem vyřadila pět odpovědí, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 36 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;1)} = 3,84$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 1,18, nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu ($1,18 < 3,84$). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Neexistuje závislost mezi počtem informačních zdrojů a podílem doplňkových informací v prezentaci.

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{07} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A7} .

- Nulová hypotéza H_{07} : Neexistuje závislost mezi logickou strukturou prezentace a grafickým odlišením snímků.
- Alternativní hypotéza H_{A7} : Neexistuje závislost mezi logickou strukturou prezentace a grafickým odlišením snímků.

Odpovědi jsem rozdělila do dvou skupin. V první skupině byly odpovědi s větším podílem výkladu, ve druhé skupině byly odpovědi s větším podílem procvičení. Data jsem dále rozdělila podle pozadí snímků do dvou skupin. Ze souboru dat jsem vyřadila pět odpovědí, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 36 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;1)} = 3,84$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 0,39, nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu ($0,39 < 3,84$). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Neexistuje závislost mezi logickou strukturou prezentace a grafickým odlišením snímků.

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{010} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A10} .

- Nulová hypotéza H_{010} : Neexistuje závislost mezi podílem částí prezentace a použitím humorných prvků.
- Alternativní hypotéza H_{A10} : Existuje závislost mezi podílem částí prezentace a použitím humorných prvků

Odpovědi jsem rozdělila do tří skupin podle frekvence použití humorných prvků. Data jsem dále rozdělila podle podílu výkladu a procvičení do tří skupin. Ze souboru dat jsem vyřadila tři odpovědi, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 38 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;2)} = 5,99$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 0,28 nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu ($0,28 < 5,99$). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Neexistuje závislost mezi podílem částí prezentace a použitím humorných prvků.

9.3 Hypotézy vztahující se k typu prezentace procvičení

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{04} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A4} .

- Nulová hypotéza H_{04} : Učitelé nepoužívají Smart Notebook pro tvorbu prezentací s větším podílem procvičení.
- Alternativní hypotéza H_{A4} : Učitelé používají Smart Notebook pro tvorbu prezentací s větším podílem procvičení.

Pouze čtyři respondenti uvedli, že používají k tvorbě prezentací software Smart Notebook. Podmínkou správného použití Chí-kvadrát testu je však četnost v kontingenční tabulce větší než 5 u 80 % buněk, tato podmínka však nebyla splněna.[9]

Hypotézu nebylo možné ověřit.

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{05} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A5} .

- Nulová hypotéza H_{05} : Typ prezentace procvičení neobsahuje méně autorských vizuálních prvků než jiné druhy prezentací.
- Alternativní hypotéza H_{A5} : Typ prezentace procvičení obsahuje méně autorských vizuálních prvků než jiné druhy prezentací.

Prezentace jsem rozdělila do dvou skupin. V první skupině byly prezentace s větším podílem výkladu, ve druhé skupině byly prezentace s větším podílem procvičení. Data jsem dále rozdělila podle frekvence použití autorských vizuálních prvků do dvou skupin. Ze souboru dat jsem vyřadila tři odpovědi, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 38 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;1)} = 3,84$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 1,40, nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu ($1,40 < 3,84$). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Typ prezentace procvičení neobsahuje méně autorských vizuálních prvků než jiné druhy prezentací.

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{09} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A9} .

- Nulová hypotéza H_{09} : Neexistuje závislost mezi podílem procvičení a používáním videí.
- Alternativní hypotéza H_{A9} : Existuje závislost mezi podílem procvičení a používáním videí.

Odpovědi jsem rozdělila do dvou skupin podle toho, zda respondenti používají v prezentacích videa nebo ne. Data jsem dále rozdělila podle podílu výkladu a procvičení do tří skupin. Ze souboru dat jsem vyřadila tři odpovědi, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 38 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;2)} = 5,99$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 1,69, nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu ($1,69 < 5,99$). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Neexistuje závislost mezi podílem procvičení a používáním videí.

9.4 Hypotézy vztahující se k prezentacím s větším podílem výkladu

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{06} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A6} .

- Nulová hypotéza H_{06} : Typ prezentace výklad neobsahuje zvukové nahrávky.
- Alternativní hypotéza H_{A6} : Typ prezentace výklad obsahuje zvukové nahrávky.

Odpovědi jsem rozdělila do dvou skupin. V první skupině byly odpovědi s větším podílem výkladu, ve druhé skupině byly odpovědi s větším podílem procvičení. Data jsem dále rozdělila podle frekvence použití zvukových nahrávek do dvou skupin. Ze souboru dat jsem vyřadila tři odpovědi, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 38 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;1)} = 3,84$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 3,53, nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu ($3,53 < 3,84$). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Typ prezentace výklad neobsahuje zvukové nahrávky.

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{08} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A8} .

- Nulová hypotéza H_{08} : Neexistuje závislost mezi změnami vlastností písma a typem prezentace (výkladová nebo procvičovací).
- Alternativní hypotéza H_{A8} : Existuje závislost mezi změnami vlastností písma a typem prezentace (výkladová nebo procvičovací).

Odpovědi jsem rozdělila do dvou skupin podle frekvence změn vlastností písma. V první skupině byly odpovědi vždy a často, ve druhé skupině zřídka nebo nikdy. Data jsem dále rozdělila podle podílu výkladu a procvičení do dvou skupin. Ze souboru dat jsem vyřadila tři odpovědi, kde respondenti

neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 38 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;1)} = 3,84$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 3,66, nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu (3,66 > 3,84). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Neexistuje závislost mezi změnami vlastností písma a typem prezentace (výkladová nebo procvičovací).

9.5 Hypotézy vztahující se k práci s prezentací ve vyučovací hodině

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{011} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A11} .

- Nulová hypotéza H_{011} : Neexistuje závislost mezi způsobem využití prezentací ve vyučovací hodině a typem prezentace s výkladem ve formě souvislého textu.
- Alternativní hypotéza H_{A11} : Existuje závislost mezi způsobem využití prezentací ve vyučovací hodině a typem prezentace s výkladem ve formě souvislého textu.

Pouze čtyři respondenti uvedli, že dávají žákům prezentace k dispozici. Podmínkou správného použití Chí-kvadrát testu je však četnost v kontingenční tabulce větší než 5 u 80 % buněk, tato podmínka však nebyla splněna [9].

Hypotézu nebylo možné ověřit.

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{013} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A13} .

- Nulová hypotéza H_{013} : Neexistuje závislost mezi podílem procvičení v prezentaci a podílem, který prezentace ve vyučovací hodině zabírá.
- Alternativní hypotéza H_{A13} : Existuje závislost mezi podílem procvičení v prezentaci a podílem, který prezentace ve vyučovací hodině zabírá.

Odpovědi jsem rozdělila do dvou skupin podle toho, zda prezentace vyplní větší nebo menší část vyučovací hodiny. Data jsem dále rozdělila do tří skupin podle toho, zda prezentace obsahuje více výkladu, více procvičení nebo jsou obě části zastoupeny rovnoměrně. Ze souboru dat jsem vyřadila pět odpovědí, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 36 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;2)} = 5,99$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 0,22, nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu ($0,22 < 5,99$). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Neexistuje závislost mezi podílem procvičení v prezentaci a podílem, který prezentace ve vyučovací hodině zabírá.

Posuzovala jsem platnost nulové hypotézy H_{014} vzhledem k alternativní hypotéze H_{A14} .

- Nulová hypotéza H_{014} : Neexistuje závislost mezi znalostmi tvorby prezentací a podílem, který prezentace ve vyučovací hodině zabírá.
- Alternativní hypotéza H_{A14} : Existuje závislost mezi znalostmi tvorby prezentací a podílem, který prezentace ve vyučovací hodině zabírá.

Odpovědi jsem rozdělila do dvou skupin podle toho, jakou část vyučovací hodiny zabere prezentace. Data jsem dále rozdělila do tří skupin podle toho, jakým způsobem respondenti získali znalosti k tvorbě prezentací. Ze souboru dat jsem vyřadila dvě odpovědi, kde respondenti neposkytli jednoznačnou odpověď. Hypotézu jsem ověřila na souboru 39 odpovědí.

Kvantil rozdělení $\chi^2_{(0,05;2)} = 5,99$

Vypočtená hodnota testového kritéria χ^2 je 1,53, nepřekračuje tedy tabulkovou hodnotu ($1,53 < 5,99$). Nulovou hypotézu o nezávislosti zkoumaných znaků tedy nelze zamítnout na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Neexistuje závislost mezi znalostmi tvorby prezentací a podílem, který prezentace ve vyučovací hodině zabírá.

10 Analýza strategií tvorby prezentací

Dotazníkové šetření a ověření hypotéz přinesly následující zjištění o strategiích tvorby výukových prezentací:

- Učitelé volí strategií tvorby výukových prezentací v závislosti na vyučovacím předmětu. Konkrétně se liší podílem výkladové a procvičovací části. Výukové prezentace věnované českému jazyku, cizím jazykům a matematice obsahují větší procvičovací část a menší výkladovou část. Při tvorbě prezentací pro jiné předměty postupují respondenti obráceně; více prostoru věnují výkladu, zatímco procvičení je méně nebo zcela chybí.
- Většina respondentů používá pro tvorbu prezentací program MS PowerPoint. Toto zjištění je v rozporu se stavem na portálu www.dumy.cz, kde je zastoupení těchto programů téměř jedna ku jedné. Jiné než výše uvedené programy se v získaných odpovědích téměř neobjevily. Vzhledem k časové prodlevě mezi vytvořením analyzovaných výukových prezentací a tímto dotazníkovým šetřením je možné, že respondenti program Smart Notebook již nepoužívají nebo jej používají jen jako sekundární, a tedy méně často než MS PowerPoint.
- Úroveň znalostí prezentačního softwaru jednotlivých učitelů je různorodá. Většina respondentů se naučila používat prezentační software až v průběhu tvorby DUMů a své znalosti získala především samostudiem. Přibližně třetina respondentů pociťuje potřebu dále rozvíjet své znalosti v oblasti práce na počítači a tvorby prezentací.
- Ve shodě s analýzou dotazníkové šetření prokázalo, že naprostá většina respondentů zařazuje do svých prezentací fotografie, obrázky, schémata a jiné vizuální prvky.
- Téměř všichni respondenti hodnotí kladně přínos prezentací pro výuku. Nejvíce oceňují větší názornost výkladu a to, že se nemusí rozptylovat psaním na tabuli.

- Ke zvýraznění důležitých částí výkladu učitelé využívají různé typy písma. Různá témata odlišují jak písmem, tak i stylem pozadí snímků.
- Všichni respondenti využívají internet jako zdroj informací, obrázků, fotografií a dalších prvků. Na dalších místech jsou učebnice, odborná literatura a vlastní autorské materiály.
- Respondenti ze všeho nejvíce postrádají více času pro tvorbu výukových prezentací.

Vzhledem k robustnosti dotazníkového šetření by bylo možné stanovit další hypotézy, které by však nebylo možné ověřit pro nedostatek dat.

V následující kapitole shrnuji výsledky dotazníkového šetření a ověření hypotéz vzhledem k materiálům s větším podílem výkladu.

10.1 DUMy s větším podílem výkladu a menším podílem procvičení

Závěry z dotazníkového šetření potvrdily, že učitelé vytvářejí prezentace, které obsahují větší podíl výkladu a méně procvičení v závislosti na vyučovacím předmětu. Nenašla jsem však odlišné strategie pro tvorbu materiálů typu **ucelený učební materiál** a **výpisky**, které jsem předpokládala v kapitolách 6.1.1 a 6.1.2. Nebylo možné stanovit hranici, která by tyto dvě podkategorie oddělovala.

Dotazníkové šetření potvrdilo, že většina učitelů zahrnuje do svých prezentací část výkladovou a část procvičovací. Přibližně 40 % učitelů pravidelně zařazuje do svých materiálů doplňkové informace. Tyto materiály se vyznačují také častým použitím videí, zvukových nahrávek a humorných prvků. Dotazníkové šetření ukázalo, že videa zařazuje do svých prezentací 46 % respondentů, zvukové nahrávky 35 % respondentů a humorné prvky 29 % respondentů.

Na druhou stranu dotazníkové šetření překvapivě nepotvrdilo, že by učitelé dávali žákům prezentace k dispozici. Tento postup se sice vyskytuje, je však spíše výjimečný. Nejrozšířenějším způsobem, jak žáci pracují s prezentacemi, je opisování důležitých částí do sešitů.

Většina respondentů uvedla, že výklad v prezentacích strukturuje pomocí odrážek.

Doplňkové informace zahrnuje do svých prezentací zřídka nebo nikdy polovina respondentů.

Procvičovací část zařazuje do svých výkladů zřídka nebo nikdy 22 % respondentů. K procvičení probírané látky bývá použita jiná forma než prezentace anebo není součástí dané hodiny.

DUMy s větším podílem výkladu jsou věnovány těmto předmětům:

- přírodopis
- zeměpis
- chemie
- fyzika
- dějepis
- občanská nauka
- informatika
- výtvarná výchova
- finanční gramotnost

V následující kapitole shrnuji výsledky dotazníkového šetření a ověření hypotéz týkající se materiálů s větším podílem procvičení.

10.2 DUMy s menším podílem výkladu a větším podílem procvičení

Závěry z dotazníkového šetření potvrdily, že učitelé vytvářejí prezentace, které obsahují větší podíl procvičení a méně výkladu. Tuto strategii volí 17 % respondentů. Ve shodě s analýzou dotazníkové šetření potvrdilo, že se jedná o materiály věnované výuce českého, anglického a dalších cizích jazyků a také matematiky.

Z výsledků dotazníkového šetření nevyplývalo, že by učitelé tvořili materiály, které by mohly být považovány za **doplnění výkladu**. Respondenti uvedli, že doplňkové informace zabírají maximálně jednu čtvrtinu prezentace. To je v rozporu s výsledky analýzy v kapitole 6.2.1, kdy jsem našla 23 % materiálů, které obsahovaly nadpoloviční množství doplňkových informací. Příčin tohoto rozporu může být několik. První příčinou může být jednoduše fakt, že nikdo z respondentů prezentace typu doplnění výkladu nevytváří. Dalším důvodem může být nejednotné chápání pojmu doplňkové informace. Je také pravděpodobné, že učitelé při vyplňování dotazníku tento poměr nezkontrolovali, ale pouze odhadli a přizpůsobili své představě o tom, jak má vypadat výuková prezentace; tedy že má obsahovat především výklad. Údaje z dotazníkového šetření nemusí odpovídat realitě.

11 Závěr

Analýzou výukových prezentací a dotazníkovým šetřením jsem zjistila, jaké strategie používají učitelé při tvorbě výukových prezentací a čím jsou tyto strategie ovlivněny. Ze stanovených hypotéz se potvrdila hypotéza o závislosti podoby výukové prezentace na vyučovacím předmětu. Konkrétně se jedná o různý poměr výkladové a procvičovací části u různých předmětů. Zatímco ve výukových prezentacích zaměřených na český jazyk, cizí jazyky a matematiku převažuje procvičovací část, u ostatních předmětů je věnován větší prostor výkladu. Předpokládala jsem, že prezentace s větším podílem výkladu vyplňují menší část vyučovací hodiny z toho důvodu, že procvičení probíhá až po skončení prezentace. Tato hypotéza se však nepotvrdila. Nepotvrdil se ani předpoklad, že na podobu prezentací má vliv úroveň znalostí tvorby prezentací a prezentačního softwaru. Dotazníkové šetření rovněž nepotvrdilo existenci vztahu mezi strukturou prezentace a použitím audiovizuálních prvků, videí a humorných prvků. Vyhodnocení dotazníkového šetření ukázalo, že část učitelů tvoří prezentace v časové tísní a další část bez dostatečných znalostí pro tvorbu prezentací. Dalším zajímavým zjištěním bylo, že všichni respondenti bez ohledu na věk a pohlaví používají internet jako zdroj informací a audiovizuálních materiálů.

Dvě hypotézy nebylo možno ověřit z důvodu nedostatečného množství dat. Jedna z neověřených hypotéz se týkala prezentací vytvořených v programu pro interaktivní tabule Smart Notebook. Tyto materiály by mohly být tématem navazujícího výzkumu. Bylo by zajímavé zjistit, co je příčinou toho, že se objevily v dotazníkovém šetření jen v malém množství. Zda jej v současnosti nahradil jiný software pro interaktivní tabule nebo je používán stejnými učiteli, jen méně často než MS PowerPoint. Další možností, jak navázat na tuto práci, by bylo rozšíření průzkumu na výukové materiály pro jiné stupně a typy škol.

Seznam použité literatury a zdrojů

- [1] Projekt EU peníze školám odstartován. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Praha, 2010, 18. května 2010 [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/projekt-eu-penize-skolam-odstartovan>
- [2] ČAPEK, Robert. Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod. Praha: Grada, 2015. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3450-7.
- [3] DUARTE, Nancy. Slajdologie: tajemství tvorby skvělých prezentací. Brno: BizBooks, 2012. ISBN 978-80-265-0009-4.
- [4] URBANOVÁ, Klára. Efektivita zařazování PowerPointových prezentací do výuky obecné chemie. Scientia in educatione. 2012, 3(1), 29-43. ISSN 1804-7106.
- [5] GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. 2., rozš. české vyd. Přeložil Vladimír JŮVA, přeložila Vendula HLAVATÁ. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.
- [6] MAGERA, Ivo. Microsoft Office PowerPoint 2003: podrobná uživatelská příručka. Brno: CP Books, 2005. ISBN 80-251-0398-6.
- [7] ŠEĎOVÁ, Klára. Pedagogické efekty humoru ve výukové komunikaci. Pedagogika, Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 2012, roč. 62, č. 4, s. 426-441. ISSN 0031-3815.
- [8] OTT, Vladimír. Pět důvodů, proč školy ve větší míře nepoužívají open-source software. In: Metodický portál RVP [online]. 2011 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/14289/PET-DUVODU-PROC-SKOLY-VE-VETSI-MIRE-NEPOUZIVAJI-OPEN-SOURCE-SOFTWARE.html/>

- [9] ŠNÁBL, Ivo. Chí-kvadrát test dobré shody [online]. [cit. 2019-04-10].
Dostupné z:
<http://portal.matematickabiologie.cz/index.php?pg=aplikovana-analyza-klinickyh-a-biologickyh-dat--analyza-a-management-dat-pro-zdravotnicke-obory--testovani-hypotez-o-kvalitativnich-promennych--testy-o-rozdeleni-nahodne-veliciny--chi-kvadrat-test-dobre-shody>
- [10] NEUMAJER, Ondřej a Daniela RŮŽIČKOVÁ. Kritéria kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: verze 1.0 [online]. červenec 2016 [cit. 2019-04-22]. Dostupné z:
https://clanky.rvp.cz/wp-content/uploads/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf
- [11] RUSOVÁ, Hana. Benzín, nafta, katalyzátory [online]. [cit. 2018-03-20].
Dostupné z: www.dumy.cz
- [12] BLÁHA, Jiří. Viry [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: www.dumy.cz
- [13] SKLENÁŘOVÁ, Diana. Husitství - počátek husitské revoluce [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: www.dumy.cz
- [14] KOČOVSKÁ, Renata. Ploštěnci [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: www.dumy.cz
- [15] ŽONDROVÁ, Martina. Jan Hus [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: www.dumy.cz
- [16] VAVRUŠOVÁ, Hana. Savana [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: www.dumy.cz
- [17] ZAIMLOVÁ, Šárka. Konstrukce a perspektiva [online]. [cit. 2018-03-20].
Dostupné z: www.dumy.cz
- [18] VOTRUBOVÁ, Markéta. Present tenses [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: www.dumy.cz
- [19] HRADSKÝ, Josef. PowerPoint 2003. Praha: Grada Publishing, 2004. ISBN 80-247-0903-1.

- [20] PECINOVSKÝ, Josef. PowerPoint 2007. Praha: Grada, 2007. Snadno a rychle (Grada). ISBN 978-80-247-1960-3.
- [21] BŘÍZA, Vladimír. PowerPoint 2007: podrobný průvodce. Praha: Grada, 2007. Průvodce (Grada). ISBN 978-80-247-2178-1.
- [22] ANDRÝSKOVÁ, Jana. Microsoft PowerPoint: podrobná uživatelská příručka. Brno: Computer Press, 2010. Podrobná uživatelská příručka. ISBN 978-80-251-3076-6.
- [23] ROUBALOVÁ, Eliška. Microsoft PowerPoint 2013: jednoduše. Brno: Computer Press, 2014. Naučte se za víkend (Computer Press). ISBN 978-80-251-4122-9.
- [24] GALLO, Carmine. Tajemství skvělých prezentací Steva Jobse: jak si získat každé publikum. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4389-9.
- [25] ATKINSON, Cliff. Působivé prezentace v PowerPointu 2007. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-2119-1.
- [26] MEDLÍKOVÁ, Olga. Přesvědčivá prezentace: špičkové rady, tipy a příklady. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2010. Komunikace (Grada). ISBN 978-80-247-3455-2.
- [27] HRKAL, Marek. Odprezentuj: průvodce přípravou prezentace. Ilustroval Marek ANDĚL, ilustroval Remi PAVLOVSKÁ. Brno: BizBooks, 2018. ISBN 978-80-265-0810-6.
- [28] TOMAŇOVÁ, Julie. Jak vytvářet vzdělávací materiály přístupné všem [online]. 2016 [cit. 2019-04-23]. ISBN 978-80-906405-0-4. Dostupné z: <https://oerpolicy.eu/wp-content/uploads/sites/4/2017/03/Jak-vytva%CC%81r%CC%8Cet-studijni%CC%81-materia%CC%81y-pr%CC%8Ci%CC%81stupne%CC%81-vs%CC%8Cem.pdf>
- [29] LEPIL, Oldřich. Teorie a praxe tvorby výukových materiálů [online]. 2010 [cit. 2019-04-23]. ISBN 978-80-244-2489-7. Dostupné z: <http://zvyp.upol.cz/publikace/lepil.pdf>

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

- [30] KLATOVSKÝ, Karel a Pavel NAVRÁTIL. Microsoft PowerPoint 2007 nejen pro školy. Kralice na Hané: Computer Media, c2007. ISBN 80-86686-87-6.

Seznam obrázků

1	Blok textu - „slajdument“ v prezentaci z chemie [11]	22
2	Bohaté zdroje v prezentaci o husitství [13]	23
3	Humorný prvek v prezentaci o počítačových virech [12]	23
4	Použití odrážek v prezentaci o husitství [13]	24
5	Použití odrážek v přírodopisné prezentaci [14]	25
6	Nevhodně zvolené pozadí ztěžuje čtení textu v materiálu o Janu Husovi [15]	26
7	Zeměpis - podnebné pásy [16]	27
8	Stručný výklad v prezentaci z výtvarné výchovy [17]	27
9	Stručný výklad tématu z angličtiny na jednom snímku [18]	28
10	Procvičení zaujímá zbytek materiálu, tedy pět snímků [18]	28
11	Vyučovací předměty	34
12	Práce se zdroji při tvorbě prezentace	36
13	Počet zdrojů	37
14	Druhy informačních zdrojů	38
15	Struktura prezentace	40
16	Poměr částí prezentace	41
17	Podíl doplňkových informací	42
18	Druhy prezentačních programů	43
19	Použití doplňků v programu Smart Notebook	44
20	Využití přednastavených šablon v PowerPointu	45
21	Použití přechodů v programu PowerPoint	46
22	Důvody použití přechodů v programu MS PowerPoint	47
23	Použití obrázků ve výukových prezentacích	48
24	Zdroje obrázků ve výukových prezentacích	49
25	Použití zvuků ve výukových prezentacích	50
26	Účel zvuků ve výukových prezentacích	51
27	Pozadí snímků	52
28	Vlastnosti písma	53
29	Důvody změn vlastností písma	54
30	Odrážky a číslování	55

31	Použití videí	56
32	Zdroje videí	57
33	Použití humorných prvků	58
34	Funkce humoru ve výukových prezentacích	59
35	Podíl prezentace ve vyučovací hodině	60
36	Práce žáků s prezentací ve vyučovací hodině	61
37	Úpravy prezentací po ověření ve výuce	62
38	Osobní názor na přínos prezentací ve výuce	64
39	Potřeby pro tvorbu prezentací	65
40	Způsoby nabytí znalostí k tvorbě prezentací	66
41	Získávání znalostí k práci na PC	67
42	Struktura respondentů podle pohlaví	68
43	Věková struktura respondentů	69

A Příloha CD ROM

CD s textem bakalářské práce v souboru BP_Vajnerova_Jitka.pdf.

B Příloha Dotazník

1. Pro jaké předměty vytváříte výukové prezentace?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní (min. 1).

- český jazyk
- matematika
- přírodopis, biologie
- anglický jazyk
- občanská nauka
- výtvarná výchova
- dějepis
- jiný cizí jazyk
- fyzika
- hudební výchova
- zeměpis
- chemie
- informatika
- tělesná výchova
- jiný předmět, uveďte jaký

2. Jakým způsobem nejčastěji pracujete s podklady při tvorbě prezentace?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní.

- Začnu tvořit prezentaci, materiály dohledávám průběžně podle potřeby
- Nejdříve shromáždím potřebné materiály, pak teprve začnu tvořit prezentaci
- Prezentaci vytvořím "z hlavy", pak dohledám pouze drobnosti (konkrétní čísla, data)
- Vlastní odpověď

3. Z jakých zdrojů čerpáte podklady pro tvorbu prezentace?

Povinná otázka, respondent se musel u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále.

internet vždy často zřídka nikdy

odborná literatura vždy často zřídka nikdy

učebnice vždy často zřídka nikdy

vlastní (např. autorské texty) vždy často zřídka nikdy

jiné vždy často zřídka nikdy

4. Kolik zdrojů obvykle používáte pro tvorbu prezentací?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

2-3

více než 3

nevím

5. Které části obsahují obvykle Vaše prezentace?

Povinná otázka, respondent se musel u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále.

definice pojmů vždy často zřídka nikdy

výklad ve formě hesel vždy často zřídka nikdy

výklad ve formě souvislého textu vždy často zřídka nikdy

citáty a zajímavosti vždy často zřídka nikdy

ověření pochopení výkladu (testy, kvízy, křížovky) vždy často zřídka nikdy

6. Pokud Vaše prezentace obsahují ještě jiné části než výše uvedené, uveďte prosím jaké:

Nepovinná otázka, respondent mohl napsat odpověď vlastními slovy.

7. V jakém poměru jsou obvykle výkladová a ověřovací část Vašich prezentací?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí nebo napsat odpověď vlastními slovy.

půl na půl

minimální výklad, více procvičení

pouze výklad, žádné procvičení

vlastní odpověď

8. Jak velkou část Vašich prezentací zabírají obvykle doplňkové informace (zajímavosti, citáty, details)?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

- velmi malou
- přibližně jednu čtvrtinu
- více než polovinu
- žádnou
- nevím

9. Kterému software dáváte přednost při tvorbě výukových prezentací?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky [Smart Notebook → otázka č. 10, MS PowerPoint → otázka č. 11, Libre Office nebo Open Office Impress → otázka č. 11, Prezi → otázka č. 15, MS Word nebo Libre (Open) Office Writer → otázka č. 15, Jiný → otázka č. 14].

- MS PowerPoint
- Smart Notebook
- MS Word nebo Libre Office Writer
- jiný

10. Používáte doplňky Smart Notebook, např. SMART LAB a SMART RESPONSE?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní (min. 1).

- používám občas
- nepoužívám
- používám pravidelně

11. Používáte vzhledové šablony přednastavené výrobcem programu?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí nebo napsat odpověď vlastními slovy.

- často
- vždy
- zřídka
- nikdy
- vlastní odpověď

12. Používáte přechody mezi jednotlivými snímky?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky [ano → otázka č. 13, ne → otázka č. 15].

- ano
- ne

13. Z jakého důvodu používáte přechody?

Povinná otázka, respondent musel alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní (min. 1).

- chci oddělit jednotlivá témata
- chci žáky zaujmout
- vlastní odpověď

14. Uveďte prosím název Vámi používaného prezentačního softwaru:

Povinná otázka, respondent musel napsat odpověď vlastními slovy.

15. Používáte při tvorbě prezentací obrázky (fotografie, nákresy, grafy)?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky [používám → otázka č. 16, nepoužívám → otázka č. 17].

- ano
- ne

16. Jaké zdroje obrázků využíváte?

Nepovinná otázka, respondent se mohl u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále.

vlastní fotografie často zřídka nikdy

vlastní obrázky, nákresy často zřídka nikdy

kopíruji z internetu, knih atd. často zřídka nikdy

upravuji obrázky z internetu, knih atd. často zřídka nikdy

vkládám obrázky z galerie prezentačního softwaru často zřídka nikdy

17. Používáte v prezentaci zvukové nahrávky?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky [ano → otázka č. 18, ne → otázka č. 19].

ano

ne

18. Jaký účel mají zvukové nahrávky ve Vaší prezentaci?

Nepovinná otázka, respondent se mohl u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále.

zvukové pozadí po celou dobu prezentace často zřídka nikdy

doplnění výkladu (zvuky zvířat, úryvek hudební skladby) často zřídka nikdy

přechody mezi snímky často zřídka nikdy

klipy (např. potlesk) často zřídka nikdy

19. Jaké pozadí mají snímky ve Vaší prezentaci?

Nepovinná otázka, respondent se mohl u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále.

jiné pozadí pro každý snímek často zřídka nikdy

stejně pozadí po celou prezentaci často zřídka nikdy

několik typů pozadí - odlišují logické části často zřídka nikdy

barvami pozadí odlišuji různá témata často zřídka nikdy

20. Jaké písmo používáte v prezentaci?

Povinná otázka, respondent se musel u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále.

používám jeden typ, barvu, řez a velikost písma vždy často zřídka nikdy

měním barvy písma vždy často zřídka nikdy

měním velikost písma vždy často zřídka nikdy

měním font písma vždy často zřídka nikdy

měním řez písma vždy často zřídka nikdy

21. Z jakých důvodů měníte vlastnosti písma?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní (min. 1).

zdůraznění důležitých částí výkladu

oddělení tematických částí - nadpisy

odlišení doplňkových informací

neměním

vlastní odpověď

22. Jak často používáte ve svých prezentacích odrážky a číslování?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

vždy

často

zřídka

nikdy

nevím

23. Používáte ve svých prezentacích videa a odkazy na videa?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky [vždy → otázka č. 24, často → otázka č. 24, zřídka → otázka č. 24, nikdy → otázka č. 25].

vždy

často

zřídka

nikdy

24. Z jakých zdrojů čerpáte videa?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní (min. 1).

- z internetu
- z vlastních zdrojů
- z galerie prezentačního softwaru
- vlastní odpověď

25. Jak často používáte ve svých prezentacích humorné prvky (např. kreslené či slovní vtipy, emotikony, humorné citáty, fotografie...)?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky [vždy → otázka č. 26, často → otázka č. 26, zřídka → otázka č. 26, nikdy → otázka č. 27].

- často
- zřídka
- nikdy

26. Jakou funkci mají humorné prvky ve vašich prezentacích?

Nepovinná otázka, respondent se mohl u každé podotázky rozhodnout mezi odpověďmi na dané škále.

- souvisí s tématem (citáty, obrázky) vždy často zřídka nikdy
- nesouvisí s tématem (např. vtip na závěr) vždy často zřídka nikdy
- navázání kontaktu s žáky vždy často zřídka nikdy
- odlehčení probírané látky vždy často zřídka nikdy
- odměna za správné zodpovězení otázky vždy často zřídka nikdy

27. Jakou část vyučovací hodiny Vám nejčastěji zabere prezentace?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

- méně než polovinu
- více než polovinu
- celou
- nevím

28. Jakým způsobem pracují žáci s prezentací v hodině?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

- opisují do sešitů části prezentace
- opisují do sešitu celý obsah prezentace
- nic nepíší, prezentaci jim dám dispozici v elektronické formě (např. na webové stránky)
- nic nepíší, dostanou prezentaci vytištěnou
- nevím

29. Jak upravujete již hotovou prezentaci po ověření ve výuce?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1).

- doplňuji potřebné informace
- opravuji případné chyby
- neupravuji

30. V čem spatřujete přínos prezentací pro výuku?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní.

- výklad je názornější
- nemusím se rozptylovat psáním na tabuli
- žádný přínos nespátřuji
- vlastní odpověď

31. Co by Vám usnadnilo tvorbu prezentací?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní (min. 1).

- více času na tvorbu prezentací
- služební notebook, který si mohu nosit domů
- kurz zaměřený na tvorbu prezentací
- kurz zaměřený na použití prezentačního softwaru
- více odborné literatury ve školní knihovně
- nevím
- vlastní odpověď

32. Jakým způsobem jste získal/a dovednosti potřebné pro tvorbu prezentací?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní (min. 1).

- samostudiem
- za běhu - v průběhu tvorby
- absolvoval/a jsem speciální výukový kurz
- na škole
- zaškolil mě někdo blízký (např. kolega)
- vlastní odpověď

33. Jak jste získala znalosti v oblasti informatiky a práce s PC?

Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní.

- samostudiem
- v kurzu práce na PC
- v rámci studia na VŠ, SŠ, ZŠ
- vlastní odpověď

34. Do jaké věkové kategorie náležíte?

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.

- méně než 30 let
- 30-40 let
- 41-50 let
- 51-60 let
- více než 60 let

35. Jste žena nebo muž?

Nepovinná otázka, respondent mohl zvolit jednu z nabízených odpovědí.

- žena
- muž